

FUNDACJA SĄDECKA

OCENA
AKTYWNOŚCI
GMIN

SUBREGIONU SĄDECKIEGO

w 2022 roku

Nowy Sącz
Miasto Królewskie

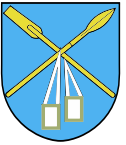
ANS AKADEMIA NAUK
STOSOWANYCH
W NOWYM SĄCZU

Partnerzy:

GORLICE

MIASTO ŚWIATŁA

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Ocena Aktywności

Gmin Subregionu Sądeckiego w 2022 r.

WYDZIAŁ NAUK EKONOMICZNYCH
AKADEMII NAUK STOSOWANYCH
W NOWYM SĄCZU

PATRONAT HONOROWY:

Ludomir Handzel – Prezydent Miasta Nowego Sącza

Maria Gubała – Starosta Gorlicki

Mieczysław Uryga – Starosta Limanowski

PARTNER ORGANIZACYJNY:

Marek Kwiatkowski – Starosta Nowosądecki

Nowy Sącz, czerwiec 2023

Ocena Aktywności

Gmin Subregionu Sądeckiego w 2022 r.

Opracowanie merytoryczne projektu:

dr Marek Reichel – Kierownik projektu

dr Monika Danielska

dr Aleksandra Jasińska

dr Marek Jasiński

dr Natalia Jaśkiewicz

dr Piotr Serafin

mgr Judyta Witowska

Wydawca:

Fundacja Sądecka

ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 475 16 20

Adres e-mail: sekretariat@sadeczanin.info

ISBN 978-83-965251-1-6

Opracowanie techniczne projektu:

Małgorzata Borczyk

Ewa Martyniec

Przemysław Bawołek

Bogusława Berdychowska

Kamila Jeleń

Małgorzata Sitek

Joanna Szczepanik

Druk:

Goldruk, Nowy Sącz

Nowy Sącz, czerwiec 2023

Szanowni Państwo,

Po raz kolejny mogliśmy się przekonać, że planowanie w perspektywie długoletniej zaangażowanie, upór i konsekwencja przynoszą wymierne efekty. Najlepszym dowodem na to jest Ranking Oceny Aktywności Gmin Subregionu Sądeckiego. Zestawienie za ubiegły rok, przygotowane przez naukowców z Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, pozwala wskazać nowego lidera. Wyniki za 2022 rok prowadzą do wniosku, że to nie wielkość jednostki samorządu terytorialnego ma znaczenie, lecz skuteczne zarządzanie jej zasobami. Z kolei samorząd, który uplasował się w tegorocznym Rankingu na trzecim miejscu w ocenie końcowej, pokazuje, że przemyślana, długotrwała strategia pozwala przetrwać czasy kryzysu. Zanim jednak sprawdzą Państwo szczegółowe wyniki w publikacji, którą trzymacie w dłoniach, warto przypomnieć kilka podstawowych faktów.

Ranking Oceny Aktywności Gmin Subregionu Sądeckiego jest efektem współpracy Fundacji Sądeckiej oraz Akademii Nauk Stosowanych (wcześniej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej) w Nowym Sączu. Każdego roku, już od 15 lat, z niecierpliwością czekamy na wyniki tej analizy. Zespół ekonomistów pod wodzą dr Marka Reichela z Wydziału Nauk Ekonomicznych (kierowanego przez prof. dr. hab. Tadeusza Kudłacza) bada dwadzieścia cztery różne wskaźniki przyporządkowane do pięciu kategorii (Generowanie dochodów, Pozainwestycyjna działalność gospodarcza, Aktywność inwestycyjna, Efekty polityki społecznej oraz Dynamika). W Ocenie Końcowej poznajemy liderów rankingu, którzy zgromadzili największą sumę punktów. Trwające od 2008 roku przedsięwzięcie przez lata było udoskonalane. I tak,

już od 9 lat, Ranking Oceny Aktywności Gmin bierze pod uwagę aż 39 jednostek samorządowych z Subregionu Sądeckiego.

Mrówcza praca badaczy z Akademii Nauk Stosowanych sprawia, że od 15 lat możemy docenić zaangażowanie samorządowców podczas uroczystej gali. Ranking Oceny Aktywności Gmin Subregionu Sądeckiego jest ważny przede wszystkim dla mieszkańców, którzy na co dzień w swoich miejscowościach mogą oglądać rzeczywiste efekty wykazane w liczbowych zestawieniach. Tradycyjnie zachęcam do zapoznania się z wynikami 15. edycji Rankingu Oceny Aktywności Gmin Subregionu Sądeckiego. Przyjemnej lektury..

Zygmunt Berdychowski

Przewodniczący Rankingu „Ocena Aktywności Gmin Subregionu Sądeckiego w 2022 r.

Nowy Sącz, czerwiec 2023 rok

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
I. UWAGI WYJAŚNIAJĄCE	8
II. PREZENTACJA WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH	11
1. Generowanie dochodów	11
1.1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących	11
1.2. Nadwyżka operacyjna per capita	14
1.3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	16
1.4. Dochody własne per capita	19
1.5. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita	20
2. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza	23
2.1. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	23
2.2. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	25
2.3. Wydatki na promocję gminy per capita	28
2.4. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	29
3. Aktywność inwestycyjna gminy	32
3.1. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	32
3.2. Wydatki majątkowe per capita	34
3.3. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia	36
3.4. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita	38
3.5. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita	40
3.6. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita	42
3.7. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita	44
3.8. Środki unijne per capita	46
4. Efekty polityki społecznej	48
4.1. Saldo migracji na 1000 mieszkańców	48
4.2. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego	50
4.3. Wydatki na ochronę zdrowia per capita	52
4.4. Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców	54
4.5. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	57
4.6. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu)	59
4.7. Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania	61
III. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SUBREGIONU SĄDECKIEGO	65
IV. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SĄDECCZYNY W LATACH 2018-2022	79
Bibliografia	83
Spis tabel i map	84

Wprowadzenie

Wydział Nauk Ekonomicznych Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu przeprowadził analizę aktywności gmin Sądeckizny za kolejny, 2022 rok. Przedstawiana publikacja – podobnie jak za lata wcześniejsze – jest wynikiem współpracy Wydziału z Fundacją Sądecką, która jest głównym inicjatorem przedsięwzięcia oceny aktywności gmin subregionu sądeckiego.

Tegoroczny ranking był dziesiątym z kolei, przeprowadzanym dla wszystkich gmin powiatów subregionu sądeckiego: gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego łącznie z Miastem Nowy Sącz. Wcześniejsze analizy i oceny, ograniczały się do gmin powiatu nowosądeckiego. Biorąc te ostatnie pod uwagę, jest to już piętnasta nasza publikacja ujmująca oceny osiągnięć badanych gmin.

Analizowanych łącznie było 39 jednostek, co z uwagi na ich liczbę wymagało sporego nakładu pracy związanej z przygotowaniem i odpowiednim przetworzeniem faktografii oraz opracowaniem wyników analizy. Bardzo dziękuję w tym miejscu za wysiłek Zespołowi Wydziału Nauk Ekonomicznych Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, w tym zwłaszcza kierującemu pracami, Panu dr Markowi Reichelowi. Pragnę również serdecznie podziękować Władzom Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie za pomoc w pozyskaniu materiałów liczbowych, niezbędnych dla realizacji koniecznych analiz. Bez tych informacji przedmiotowy ranking nie byłby możliwy.

W przeprowadzanej w kolejnych latach ocenie branych jest pod uwagę kilka komponentów obrazujących różne dokonania gmin. Główne znaczenie mają jednak, dokumentowane wskaźnikami finansowymi, osiągnięcia rozwojowe. Warto to podkreślić, gdyż tego rodzaju dokonania, pomimo, że odnotowane w skali jednego roku, swym efektem oddziaływać będą na warunki życia mieszkańców przez szereg kolejnych lat. W wielu z nich widzieć można podstawę do dalszego, trwałego rozwoju wskazywanych gmin.

Pragnę pogratulować zwycięzcom rankingu. Mam świadomość, że wysokie miejsca w ocenie są następstwem dużego wysiłku władz gmin, jak również całych społeczności lokalnych, w podejmowaniu i skutecznym realizowaniu wyzwań rozwojowych, w tym wykorzystaniu nadarzających się szans. Władzom wszystkich gmin Subregionu Sądeckiego życzę trafnych decyzji skutkujących wysokimi wskaźnikami rozwoju również w roku bieżącym (2023), którego wyniki mogą być przedmiotem kolejnej oceny.

Prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz

Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych
ANS w Nowym Sączu

I. UWAGI WYJAŚNIAJĄCE

Analiza aktywności gmin Sądeckizny, będąca przedmiotem niniejszego opracowania, obejmuje 39 jednostek terytorialnych szczebla podstawowego z powiatów: gorlickiego (10), limanowskiego (12) i nowosądeckiego (16) oraz Nowy Sącz – miasto na prawach powiatu (1). Tab.1 prezentuje podstawowe informacje (liczbę ludności i powierzchnię) badanych jednostek samorządu terytorialnego.

Tab. 1. Gminy Subregionu Sądeckiego – zestawienie jednostek poddanych badaniu

Lp.	Gmina	Ludność	Powierzchnia (ha)	Status	
1	Gorlice	16 992	10 287	gmina wiejska	
2	Lipinki	6 741	6 647		
3	Łużna	8 387	5 627		
4	Moszczenica	4 889	3 761		
5	Ropa	5 530	4 910		
6	Sękowa	4 893	19 485		
7	Uście gorlickie	6 859	28 758		
8	Biecz	16 319	9 824		gmina miejsko-wiejska
9	Bobowa	9 578	4 980		
10	Gorlice (miasto)	26 090	2 353		gmina miejska
11	Dobra	10 050	10 980	gmina wiejska	
12	Jodłownik	8 736	7 219		
13	Kamienica	7 809	9 523		
14	Laskowa	8 137	7 249		
15	Limanowa	25 837	15 223		
16	Łukowica	10 154	6 965		
17	Mszana Dolna	17 619	17 006		
18	Niedźwiedź	7 304	7 424		
19	Słopnice	6 847	5 685		
20	Tymbark	6 430	3 270		
21	Limanowa (miasto)	14 578	1 870		gmina miejska
22	Mszana Dolna (miasto)	7 831	2 710		

Lp.	Gmina	Ludność	Powierzchnia (ha)	Status
23	Chełmiec	29 325	11 192	gmina wiejska
24	Gródek n/Dunajcem	8 953	8 819	
25	Grybów	25 249	15 316	
26	Kamionka Wielka	10 432	6 500	
27	Korzenna	14 344	10 691	
28	Łabowa	5 959	11 913	
29	Łącko	16 615	13 296	
30	Łososina Dolna	11 106	8 476	
31	Nawojowa	8 760	5 022	
32	Podegrodzie	13 405	6 473	
33	Rytro	3 692	4 191	
34	Krynica-Zdrój	15 933	14 529	
35	Muszyna	11 251	14 143	
36	Piwniczna-Zdrój	10 113	12 645	
37	Stary Sącz	23 542	10 088	
38	Grybów (miasto)	5 982	1 696	gmina miejska
39	Nowy Sącz	80 979	5 760	miasto na prawach powiatu

Źródło: dane GUS za rok 2021, www.stat.gov.pl

Ocena aktywności gmin Sądeckizny to projekt realizowany przez pracowników Wydziału Nauk Ekonomicznych Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu od 2008 roku. Warto podkreślić, że na przestrzeni tego okresu pewnej modyfikacji uległ zarówno zakres podmiotowy analizy (mimo, że zawsze stosowano nazwę „Sądeckizna”), jak i zakres przedmiotowy w rozumieniu wskaźników wykorzystanych do analizy. W pierwszych pięciu latach (analizy za lata 2008-2012) badanie odnosiło się do gmin powiatu nowosądeckiego oraz miasta Nowego Sącza. Od roku 2014 badaniem obejmowane są również gminy powiatu gorlickiego i powiatu limanowskiego.

Wykorzystane w ocenie wskaźniki (w liczbie 24) zostały przyporządkowane do czterech głównych kategorii, którymi są: generowanie dochodów, pozainwestycyjna działalność gospodarcza, aktywność inwestycyjna gminy i efekty polityki społecznej. Część z tych wskaźników rekomendowana jest przez Ministerstwo Finansów (jako wskaźniki zalecane przy ocenie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego), natomiast wszystkie zestawione zostały w Tab.2.

Tab. 2. Wskaźniki uwzględnione w opracowaniu

Lp.	Wskaźnik
I. Generowanie dochodów	
1.	Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących
2.	Nadwyżka operacyjna per capita
3.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
4.	Dochody własne per capita
5.	Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita
II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza	
1.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
2.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
3.	Wydatki na promocję gminy per capita
4.	Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)
III. Aktywność inwestycyjna gminy	
1.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem
2.	Wydatki majątkowe per capita
3.	Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia
4.	Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita
5.	Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita
6.	Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita
7.	Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita
8.	Środki unijne per capita
IV. Efekty polityki społecznej	
1.	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
2.	Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego
3.	Wydatki na ochronę zdrowia per capita
4.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
5.	Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)
6.	Wskaźnik komputeryzacji szkół
7.	Wyniki egzaminów ósmoklasisty

Źródło: opracowanie własne

II. PREZENTACJA WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH

1. Generowanie dochodów

1.1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących

Pojęcie nadwyżki operacyjnej, powszechnie funkcjonujące w sferze finansów publicznych, nie posiada prawnego zdefiniowania. Przyjmuje się jednak, iż nadwyżka operacyjna to dodatnia różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W przypadku osiągnięcia wyniku ujemnego mamy do czynienia z deficytem budżetowym.

W Ustawie o finansach publicznych¹ zdefiniowane zostały pojęcia dochodów bieżących i wydatków bieżących budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Przez dochody bieżące należy rozumieć dochody budżetowe, które nie są dochodami majątkowymi, a do których zaliczyć możemy: dochody ze sprzedaży majątku, dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności. Wydatkami bieżącymi określamy natomiast wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi (tj. wydatki o charakterze inwestycyjnym, zakup akcji i udziałów, wniesienie nakładów do spółek prawa handlowego). W ramach wydatków bieżących można wyodrębnić między innymi: wydatki jednostek budżetowych na wynagrodzenia i realizację zadań statutowych, dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu oraz wydatki na obsługę długu danej jednostki.

Nadwyżka operacyjna traktowana jest jako jeden z czynników kreujących potencjał finansowy samorządów. Posiadanie przez samorządy nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi oznacza, że jednostka posiada środki finansowe, które może przeznaczyć na inwestycje bądź obsługę zadłużenia. Możliwość generowania nadwyżki budżetowej i wykorzystywanie ich w kolejnych latach świadczy o samodzielności finansowej jednostek.

W ocenie aktywności gmin Subregionu Sądeckiego wykorzystano wskaźnik relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących danej jednostki. Im wyższa wartość wskaźnika tym sytuacja jest korzystniejsza dla badanej gminy.

¹ Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 803, z późn. zmianami).

Tab. 3. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	0,21	1.	Uście Gorlickie	2,40
	Słopnice	0,21		2.	Gródek nad Dunajcem
2.	Rytro	0,20	Ropa		2,00
3.	Chełmiec	0,16	Rytro	2,00	
	Kamienica	0,16	3.	Słopnice	1,75
	Ropa	0,16	4.	Łużna	1,67
4.	Korzenna	0,15	5.	Kamionka Wielka	1,57
	Lipinki	0,15	6.	Lipinki	1,50
	Łabowa	0,15		Łososina Dolna	1,50
	Łososina Dolna	0,15	7.	Chełmiec	1,45
	Sękowa	0,15		Kamienica	1,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 4. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	0,21	1.	Uście Gorlickie	2,40
2.	Ropa	0,16	2.	Ropa	2,00
3.	Lipinki	0,15	3.	Łużna	1,67
4.	Sękowa	0,15	4.	Lipinki	1,50
5.	Moszczenica	0,14	5.	Bobowa	1,40
				Moszczenica	1,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 5. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	0,21	1.	Słopnice	1,75
2.	Kamienica	0,16	2.	Kamienica	1,45
3.	Limanowa	0,14	3.	Laskowa	1,22
4.	Mszana Dolna	0,13		Niedźwiedź	1,22
5.	Laskowa	0,11	4.	Mszana Dolna (m)	1,13
	Niedźwiedź	0,11			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 6. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytko	0,20		1.	Gródek nad Dunajcem	2,00
2.	Chełmiec	0,16			Rytko	2,00
3.	Korzenna	0,15		2.	Kamionka Wielka	1,57
	Łabowa	0,15		3.	Łososina Dolna	1,5
	Łososina Dolna	0,15		4.	Chełmiec	1,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wartości wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących badanych jednostek samorządu terytorialnego warto zauważyć, że uzyskane wartości są zdecydowanie różne w stosunku do wyników z ubiegłego roku. W zestawieniu 10 gmin z najlepszymi wynikami, tylko 4 gminy powtórzyły się w zestawieniu, osiągając jednak inne wartości niż za 2021 rok, a trzy gminy, które w zeszłym roku były ex aequo na pierwszym miejscu – za 2022 rok nie pojawiły się w „pierwszej dziesiątce”.

Najwyższą wartość wskaźnika 0,21 w 2022 roku uzyskały dwie gminy: Bobowa oraz Słupnice. Kolejne miejsce drugie przypadło dla gminy Rytko (0,20), a trzecie miejsce zajęły aż trzy gminy z wartością wskaźnika (0,16): Chełmiec, Kamienica oraz Ropa.

1.2. Nadwyżka operacyjna per capita

Mając świadomość jak ważna dla oceny kondycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego jest nadwyżka operacyjna w niniejszym badaniu uwzględniono również wskaźnik nadwyżki operacyjnej per capita (jest to poziom nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca). Im wyższa wartość wskaźnika tym lepsza jest sytuacja finansowa badanej gminy.

Tab. 7. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	1 216,12	1.	Uście Gorlickie	2,49
2.	Rytro	1 119,66	2.	Rytro	2,40
3.	Słopnice	1 057,85	3.	Łużna	2,13
4.	Sękowa	959,45	4.	Ropa	2,04
5.	Chełmiec	896,83	5.	Gródek nad Dunajcem	2,00
6.	Ropa	895,49	6.	Słopnice	1,71
7.	Kamienica	890,30	7.	Lipinki	1,62
8.	Uście Gorlickie	887,70	8.	Kamienica	1,61
9.	Łącko	867,53	9.	Moszczonica	1,54
10.	Lipinki	845,46	10.	Kamionka Wielka	1,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 8. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	1 216,12	1.	Uście Gorlickie	2,49
2.	Sękowa	959,45	2.	Łużna	2,13
3.	Ropa	895,49	3.	Ropa	2,04
4.	Uście Gorlickie	887,70	4.	Lipinki	1,62
5.	Lipinki	845,46	5.	Moszczonica	1,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 9. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	1 057,85		1.	Słopnice	1,71
2.	Kamienica	890,30		2.	Kamienica	1,61
3.	Limanowa	671,54		3.	Niedźwiedź	1,31
4.	Niedźwiedź	637,48		4.	Laskowa	1,15
5.	Laskowa	633,26			Mszana Dolna (m)	1,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 10. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytró	1 119,66		1.	Rytró	2,40
2.	Chełmiec	896,83		2.	Gródek nad Dunajcem	2,00
3.	Łącko	867,53		3.	Kamionka Wielka	1,51
4.	Korzenna	844,36		4.	Łącko	1,43
5.	Łabowa	814,33		5.	Łososina Dolna	1,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Najwyższy poziom nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca za rok 2022 osiągnęła gmina Bobowa z wartością 1 216,12 zł (zwiększając tym samym swój wynik o 367,73 zł w stosunku do roku ubiegłego i awansując z pozycji 4). Drugie miejsce w zestawieniu zajęła gmina Rytró (1 119,66 zł), a trzecie miejsce przypadło gminie Słopnice (1 057,85 zł).

1.3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Jednostki samorządu terytorialnego uczestniczą w sprawowaniu władzy publicznej w Polsce poprzez realizację części zadań publicznych, działając we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Wykonywanie powierzonych zadań przez władze samorządowe wymaga zapewnienia odpowiednich źródeł finansowania zaplanowanych działań. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 167 ust. 1 zostało zagwarantowane, że „...Jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań...²”. Dodatkowo w ust. 2 art. 167 wskazano, że dochodami jednostek samorządowych są dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Kategoria dochodów własnych nie została nigdzie zdefiniowana. Jednak traktowane są jako dochody ściśle związane z jednostkami samorządu i oddane im we władanie. Oznacza to pewną możliwość oddziaływania na wielkość i konstrukcję tych dochodów (w szczególności w przypadku jednostek podstawowych), a tym samym ograniczony wpływ państwa w tym obszarze.

Katalog dochodów własnych jednostek samorządu wszystkich szczebli zaprezentowany został w Ustawie z dnia 13.11.2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³. W art. 4 wymieniono kategorie dochodów własnych dla gmin, w art. 5 dla powiatów, a dla województw w art. 6. Dodatkowo w art. 3 ust. 2 ww. Ustawy wskazano, że dochodami własnymi dla jednostek jest również udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Źródłami dochodów własnych dla gmin są⁴:

- „...wpływy z podatków (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych),
- wpływy z opłat (między innymi skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej, od posiadania psów, eksploatacyjnej),
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych,
- dochody z majątku gminy,
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy,
- oraz dochody z kar pieniężnych i grzywien,
- 5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej),
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę,
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy,
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy,

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 801), art. 167.

³ Ustawa z dnia 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267).

⁴ Ibidem, art. 4.

- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego,
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów...”

Do dochodów własnych gmin wliczane są również dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy (39,34%) oraz podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy (6,71%).

W ramach kategorii generowanie dochodów oceniono gminy Subregionu Sądeckiego biorąc pod uwagę udział dochodów własnych osiągniętych przez jednostki w stosunku do ogółu dochodów danej gminy. Wielkość dochodów własnych świadczy o poziomie samodzielności finansowej danej gminy. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja jest korzystniejsza dla jednostki.

Tab. 11. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	0,55	1.	Gorlice (m)	1,07
2.	Limanowa (m)	0,54	2.	Grybów (m)	1,03
3.	Gorlice (m)	0,47	3.	Nowy Sącz	1,02
	Nowy Sącz	0,47	4.	Krynica-Zdrój	1,00
4.	Mszana Dolna (m)	0,46		Limanowa (m)	1,00
5.	Muszyna	0,44		Stary Sącz	1,00
6.	Chełmiec	0,42	5.	Mszana Dolna (m)	0,98
	Tymbark	0,42		Tymbark	0,98
7.	Rytko	0,41	6.	Laskowa	0,97
8.	Grybów (m)	0,39	7.	Słupnice	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 12. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	0,47	1.	Gorlice (m)	1,07
2.	Uście Gorlickie	0,34	2.	Uście Gorlickie	0,89
3.	Gorlice	0,30	3.	Bobowa	0,83
4.	Biecz	0,29	4.	Gorlice	0,79
5.	Sękowa	0,26	5.	Biecz	0,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 13. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	0,54	1.	Limanowa (m)	1,00
2.	Mszana Dolna (m)	0,46	2.	Mszana Dolna (m)	0,98
3.	Tymbark	0,42		Tymbark	0,98
4.	Laskowa	0,32	3.	Laskowa	0,97
5.	Jodłownik	0,30	4.	Słopnice	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 14. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	0,55	1.	Grybów (m)	1,03
2.	Nowy Sącz	0,47	2.	Nowy Sącz	1,02
3.	Muszyna	0,44	3.	Krynica-Zdrój	1,00
4.	Chełmiec	0,42		Stary Sącz	1,00
5.	Rytro	0,41	4.	Gródek nad Dunajcem	0,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Najwyższy poziom dochodów własnych w dochodach ogółem za 2022 rok, wśród gmin Subregionu Sądeckiego, osiągnęła gmina Krynica-Zdrój (0,55) utrzymując pozycję lidera (z tą samą wartością wskaźnika) w stosunku do roku ubiegłego. Miejsce drugie również zostało utrzymane przez gminę Limanowa miasto także z identyczną wartością wskaźnika 0,54. Trzecie miejsce natomiast zajęły dwie gminy: Gorlice miasto i Nowy Sącz z wartością wskaźnika 0,47.

1.4. Dochody własne per capita

Dochody własne gmin często zestawiane są z liczbą mieszkańców danej jednostki. Takie zestawienie wykorzystywane jest głównie w badaniach porównujących osiągnięte wyniki przez różne jednostki bądź na przestrzeni kilku lat. Również w ocenie aktywności gmin Subregionu Sądeckiego za 2022 rok uwzględniony został ten wskaźnik.

Tab. 15. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	4 844,47	1.	Krynica-Zdrój	1,09
2.	Nowy Sącz	4 196,22	2.	Słupnice	1,08
3.	Limanowa (m)	3 966,84	3.	Mszana Dolna (m)	1,07
4.	Muszyna	3 466,34	4.	Grybów (m)	1,05
5.	Gorlice (m)	3 003,20	5.	Limanowa (m)	0,97
6.	Mszana Dolna (m)	2 981,81	6.	Nowy Sącz	0,96
7.	Uście Gorlickie	2 837,98		Tymbark	0,96
8.	Grybów (m)	2 819,30	7.	Muszyna	0,95
9.	Chełmiec	2 808,37		Piwniczna-Zdrój	0,95
10.	Rytko	2 797,37	8.	Gródek nad Dunajcem	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 16. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	3 003,20	1.	Gorlice (m)	0,89
2.	Uście Gorlickie	2 837,98	2.	Bobowa	0,86
3.	Sękowa	2 314,21	3.	Uście Gorlickie	0,83
4.	Moszczenica	2 171,51	4.	Moszczenica	0,81
5.	Bobowa	1 887,59	5.	Biecz	0,77
				Gorlice	0,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 17. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Dynamika	
1.	Limanowa (m)	3 966,84		1.	Słopnice	1,08
2.	Mszana Dolna (m)	2 981,81		2.	Mszana Dolna (m)	1,07
3.	Tymbark	2 652,03		3.	Limanowa (m)	0,97
4.	Jodłownik	2 269,64		4.	Tymbark	0,96
5.	Laskowa	2 197,73		5.	Kamienica	0,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 18. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Dynamika	
1.	Krynica-Zdrój	4 844,47		1.	Krynica-Zdrój	1,09
2.	Nowy Sącz	4 196,22		2.	Grybów (m)	1,05
3.	Muszyna	3 466,34		3.	Nowy Sącz	0,96
4.	Grybów (m)	2 819,30		4.	Muszyna	0,95
5.	Chełmiec	2 808,37			Piwniczna-Zdrój	0,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Najwyższy poziom dochodów własnych za 2022 rok w przeliczeniu na jednego mieszkańca, analogicznie jak w 2021 roku, osiągnęły kolejny trzy gminy: Krynica-Zdrój – ponownie została liderem, drugie miejsce jak przed rokiem przypadło gminie Nowy Sącz, a trzecie miejsce, również jak w 2021 roku, zajęło miasto Limanowa. Warto jednak zaznaczyć, że Krynica-Zdrój zwiększyła wartość swojego wskaźnika, natomiast gminy Nowy Sącz i Limanowa miasto, w tym roku osiągnęły niższe dochody własne per capita w stosunku do roku ubiegłego.

1.5. Wpływ z podatków i opłat lokalnych per capita

Kluczowe znaczenie dla samodzielności finansowej gmin mają wpływy z podatków i opłat lokalnych, które zgodnie z Ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego stanowią ich dochody własne.

Podatki lokalne w Polsce tworzą obecnie grupę siedmiu tytułów, którymi są⁵:

- podatek od nieruchomości,
- podatek rolny,
- podatek leśny,
- podatek od środków transportowych,

⁵ Ibidem, art. 4 ust 1.

- podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej,
- podatek od spadków i darowizn,
- a także podatek od czynności cywilnoprawnych.

Natomiast do grupy opłat lokalnych zaliczamy⁶:

- opłatę skarbową,
- opłatę targową,
- opłatę miejscową,
- opłatę uzdrowską,
- opłatę od posiadania psów,
- opłatę reklamową,
- opłatę eksploatacyjną,
- oraz opłaty z innych opłat stanowiących dochody gminy, regulowane na podstawie odrębnych przepisów.

Jednolite kategorie podatków i opłat lokalnych, wprowadzone ustawowo na szczeblu centralnym, obowiązują na terenie całego kraju. Jednak samorządom przekazano pewne uprawnienia w zakresie tzw. władztwa podatkowego. Władze gminne mają możliwość np.: obniżenia górnych stawek podatków, zastosowanie ulg i zwolnień, kształtowanie warunków składania deklaracji i płatności podatku od nieruchomości, rolnego, od środków transportowych, czy nawet umarzać zaległości podatkowe. Władztwo podatkowe nie dotyczy jednak wszystkich kategorii podatków i opłat lokalnych. Stosowane obniżki powodują obniżenie dochodów własnych jednostek, co nie bez znaczenia jest dla budżetów gminy. Samorządowcy muszą skrupulatnie kalkulować czy wprowadzane zmniejszenia w podatkach i opłatach lokalnych w przyszłości będą przekładały się na lepszy rozwój gminy.

W prezentowanej analizie wykorzystano wskaźnik obrazujący wysokość wpływów z podatków i opłat lokalnych w badanej gminie w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

⁶ Ibidem, art. 4 ust 2.

Tab. 19. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	1 586,82	1.	Chełmiec	153,49
2.	Muszyna	1 041,07	2.	Słopnice	1,44
3.	Limanowa (m)	1 014,33	3.	Krynica-Zdrój	1,29
4.	Nowy Sącz	1 006,61	4.	Piwniczna-Zdrój	1,20
5.	Gorlice (m)	920,30	5.	Dobra	1,18
6.	Gródek nad Dunajcem	895,47		Kamienica	1,18
7.	Uście Gorlickie	822,91		Rytro	1,18
8.	Tymbark	751,31	6.	Ropa	1,17
9.	Mszana Dolna (m)	592,27	7.	Łużna	1,16
10.	Piwniczna-Zdrój	564,66		Mszana Dolna	1,16
				Uście Gorlickie	1,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 20. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	920,30	1.	Ropa	1,17
2.	Uście Gorlickie	822,91	2.	Łużna	1,16
3.	Sękowa	542,60		Uście Gorlickie	1,16
4.	Biecz	398,69	3.	Bobowa	1,14
5.	Gorlice	316,59	4.	Lipinki	1,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 21. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	1 014,33	1.	Słopnice	1,44
2.	Tymbark	751,31	2.	Dobra	1,18
3.	Mszana Dolna (m)	592,27		Kamienica	1,18
4.	Laskowa	441,93	3.	Mszana Dolna	1,16
5.	Dobra	381,31	4.	Laskowa	1,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 22. Wpływ z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	1 586,82	1.	Chełmec	153,49
2.	Muszyna	1 041,07	2.	Krynica-Zdrój	1,29
3.	Nowy Sącz	1 006,61	3.	Piwniczna-Zdrój	1,20
4.	Gródek nad Dunajcem	895,47	4.	Rytro	1,18
5.	Piwniczna-Zdrój	564,66	5.	Korzenna	1,12
				Łącko	1,12
				Muszyna	1,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Dokonując analizy wpływów z podatków i opłat lokalnych jakie osiągały gminy Subregionu Sądeckiego w 2022 warto zauważyć, że grono liderów jest prawie takie samo jak w 2021 roku. W grupie 10 liderów jest tylko jedna gmina, która nie była w szesnastym zestawieniu w pierwszej dziesiątce. Na szczycie podium ponownie znalazła się gmina Krynica-Zdrój osiągając wielkość wpływów na poziomie 1 586,82 zł. Drugie miejsce zajęła gmina Muszyna (1 041,07 zł), natomiast trzecie miejsce przypadło gminie Limanowa miasto (1 014,33 zł), która w zeszłym roku była na miejscu 4.

2. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

2.1. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Przedsiębiorczość jest zjawiskiem społeczno-gospodarczym i odgrywa istotną rolę w procesie wzrostu gospodarczego. Można traktować ją jako postawę lub jako proces zachodzących zmian pod wpływem tej postawy. Przedsiębiorczość jako postawa charakteryzuje się innowacyjnym i twórczym podejściem człowieka do rozwiązywania różnych problemów⁷. Natomiast przedsiębiorczość jako proces polega na powstawaniu i rozwoju jednostek działalności gospodarczej. Istotą działalności gospodarczej jest angażowanie obecnego aparatu wytwórczego w przyszłe oczekiwania, co niesie ryzyko i niepewność, ale pozwala wyzwolić inicjatywę i stworzyć nowe atrybuty przedsiębiorczości⁸. Efekty działań przedsiębiorczych mogą uwidaczniać się w węższym zakresie, dotyczącym przedsiębiorcy i jego firmy (m.in. powstawanie nowych przedsiębiorstw, rozwój istniejących podmiotów gospodarczych czy podejmowanie działań innowacyjnych w firmach) oraz w szerszej skali, obejmującej otoczenie (np. spadek bezrobocia, wzrost dochodów ludności i samorządów lokalnych, pełniejsze wykorzystanie zasobów lokalnych⁹). Jednostki samorządu terytorialnego posiadają szereg instrumentów wspomagających rozwój przedsiębiorczości na danym terenie.

7 Sobiecki R, *Przedsiębiorca – przedsiębiorstwo – przedsiębiorczość*, [w:] Godlewska – Majkowska H. (red), *Przedsiębiorczość. Jak założyć i prowadzić własną firmę?*, Wyd. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009, s. 26.

8 Kapusta F., *Przedsiębiorczość. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Forum Naukowe, Poznań – Wrocław 2006, s. 19-20.

9 Bittnerowa E., *Zmiana uwarunkowań rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych w Wielkopolsce*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 1999, s. 18.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest jednym z wyznaczników poziomu przedsiębiorczości mieszkańców danej jednostki, a jednocześnie świadczy o aktywności samorządu.

Tab. 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Ropa	10,67	1.	Grybów (m)	1,56
2.	Mszana Dolna (m)	10,60	2.	Ropa	1,52
3.	Nowy Sącz	10,34	3.	Dobra	1,28
4.	Niedźwiedź	10,27	4.	Krynica-Zdrój	1,24
5.	Stary Sącz	10,11	5.	Gródek nad Dunajcem	1,19
6.	Piwniczna-Zdrój	10,09	6.	Piwniczna-Zdrój	1,17
7.	Słupnice	10,08	7.	Łososina Dolna	1,16
8.	Limanowa (m)	9,88	8.	Biecz	1,14
9.	Krynica-Zdrój	9,73		Muszyna	1,14
10.	Łososina Dolna	9,54	9.	Mszana Dolna (m)	1,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 24. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Ropa	10,67	1.	Ropa	1,52
2.	Moszczenica	7,36	2.	Biecz	1,14
3.	Gorlice	7,06	3.	Moszczenica	1,09
4.	Uście Gorlickie	6,71	4.	Gorlice (m)	1,08
5.	Gorlice (m)	6,63	5.	Gorlice	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 25. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Mszana Dolna (m)	10,60	1.	Dobra	1,28
2.	Niedźwiedź	10,27	2.	Mszana Dolna (m)	1,13

3.	Słopnice	10,08
4.	Limanowa (m)	9,88
5.	Dobra	9,05

3.	Łukowica	1,09
4.	Limanowa (m)	1,07
5.	Słopnice	1,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 26. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
Lp.	Gmina	Wielkość wskaźnika		Lp.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	10,34		1.	Grybów (m)	1,56
2.	Stary Sącz	10,11		2.	Krynica-Zdrój	1,24
3.	Piwniczna-Zdrój	10,09		3.	Gródek nad Dunajcem	1,19
4.	Krynica-Zdrój	9,73		4.	Piwniczna-Zdrój	1,17
5.	Łososina Dolna	9,54		5.	Łososina Dolna	1,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Dokonując analizy liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców gmin Subregionu Sądeckiego należy zwrócić uwagę, że wartości wskaźników za 2022 rok są niższe w stosunku do roku ubiegłego, tym samym potwierdzając niższą aktywność w tym zakresie mieszkańców danej gminy.

Wśród analizowanych jednostek samorządu terytorialnego pierwsze miejsce pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku zajęła gmina Ropa z wynikiem 10,67. Na drugiej pozycji znalazła się gmina Mszana Dolna miasto, która uzyskała wynik 10,60. Trzecią lokatę pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców objęła gmina Nowy Sącz (10,34).

2.2. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

W ocenie pozainwestycyjnej działalności gmin obok wskaźnika liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców należy zestawić wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 1000 mieszkańców. Rozwój przedsiębiorczości zależy zarówno od polityki prowadzonej przez rząd, jak i od działań podejmowanych przez władze samorządowe. Aby przedsiębiorstwa mogły rozwijać się w odpowiednich warunkach wymagany jest właściwy stan otoczenia makroekonomicznego.

Jednostkom samorządowym zależy na pobudzaniu przedsiębiorczości jej mieszkańców, gdyż zamożność społeczeństwa danej jednostki bezpośrednio przekłada się na dochody własne gmin. Władze lokalne oprócz działań sprzyjających powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych prowadzą politykę wspierającą już istniejące przedsiębiorstwa, tak aby nie dopuścić do likwidacji danej działalności gospodarczej. Likwidacja przedsiębiorstwa nie wpływa tylko i wyłącznie na właściciela, ale przekłada się na dochody innych mieszkańców, którzy byli

zatrudnieni w danej jednostce, wzrost poziomu bezrobocia, spadek dochodów własnych gminy z tytułu udziału w podatkach. Władze samorządowe mając świadomość konsekwencji wynikający z wyrejestrowań podmiotów gospodarczych starają się wspierać podmioty w likwidacji barier hamujących ich rozwój. Prognozując rozwój przedsiębiorczości danej gminy, należy wziąć pod uwagę wyrejestrowania podmiotów gospodarczych, gdyż w dłuższym okresie likwidacja przedsiębiorstw wpłynie na spowolnienie rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego.

W badaniach wykorzystany został wskaźnik liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita, który jest ilorazem wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w badanej jednostce oraz liczby jej mieszkańców.

Tab. 27. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Biecz	3,25	1.	Ryto	0,84
2.	Lipinki	3,71	2.	Podegrodzie	0,85
3.	Ryto	3,79	3.	Gorlice	0,86
4.	Łużna	3,82		Słopnice	0,86
5.	Gorlice	3,88	4.	Tymbark	0,89
6.	Łukowica	4,04	5.	Grybów	0,94
	Tymbark	4,04	6.	Mszana Dolna	1,01
7.	Jodłownik	4,12	7.	Ropa	1,03
8.	Mszana Dolna	4,14	8.	Nawojowa	1,05
9.	Podegrodzie	4,25	9.	Kamienica	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 28. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Biecz	3,25	1.	Gorlice	0,86
2.	Lipinki	3,71	2.	Ropa	1,03
3.	Łużna	3,82	3.	Uście Gorlickie	1,17
4.	Gorlice	3,88	4.	Biecz	1,24
5.	Moszczenica	4,5	5.	Lipinki	1,33
				Moszczenica	1,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 29. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Łukowica	4,04	1.	Słopnice	0,86
	Tymbark	4,04	2.	Tymbark	0,89
2.	Jodłownik	4,12	3.	Mszana Dolna	1,01
3.	Mszana Dolna	4,14	4.	Kamienica	1,14
4.	Słopnice	4,53	5.	Laskowa	1,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 30. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytko	3,79	1.	Rytko	0,84
2.	Podegrodzie	4,25	2.	Podegrodzie	0,85
3.	Gródek nad Dunajcem	4,36	3.	Grybów	0,94
4.	Nawojowa	4,68	4.	Nawojowa	1,05
5.	Grybów (m)	4,85	5.	Nowy Sącz	1,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Prowadząc badania z zakresu liczby wyrejestrowanych w 2022 roku podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki warto zwrócić uwagę, że wartość omawianego wskaźnika wśród gmin znajdujących się w gronie liderów w klasyfikacji mieściła się w przedziale od 3,25 do 4,25 i była zdecydowanie wyższa niż w roku 2021 (od 2,63 do 3,38), co świadczy o nasilaniu się zjawiska likwidacji podmiotów gospodarczych.

Gminą, w której nastąpił najniższy poziom wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców była gmina Biecz (3,25), utrzymując tym samym pozycję lidera z 2020 i 2021 roku. W pierwszej trójce, poza gminą Biecz, w ramach tego wskaźnika kolejno znalazły się gminy: Lipinki (3,71) oraz gmina Rytko (3,79).

Jednocześnie zestawiając wartości dla dwóch wskaźników dotyczących liczby nowo powstałych przedsiębiorstw oraz liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw należy przyznać, że sytuacja nie jest korzystna. Zwiększająca się liczba wyrejestrowywanych podmiotów przy równoczesnym spadku liczby nowo powstałych przedsiębiorstw w dłuższym okresie może wpłynąć na zmniejszenie poziomu przedsiębiorczości w danej jednostce oraz spowolnić jej rozwój.

2.3. Wydatki na promocję gminy per capita

Podjęte przez władze samorządowe przedsięwzięcia promocyjne są jednym ze skuteczniejszych sposobów wspierania rozwoju jednostki. Właściwie prowadzone działania promocyjne pozwalają kształtować pozytywny wizerunek gminy, a także poprzez zwiększenie ich atrakcyjności przyczyniają się do zmniejszenia bezrobocia oraz poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Promocja, choć nie jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy, stanowi jedno z kluczowych wyzwań jakie stoją przed każdą jednostką samorządu. Władze gmin coraz częściej zdają sobie sprawę z konieczności podejmowania tego rodzaju działań.

Z działaniami promocyjnymi gminy nierozdzielnie wiążą się wydatki na ten cel, stąd w niniejszym badaniu wykorzystano wskaźnik: Wydatki na promocję gminy per capita, stanowiący iloraz ogółu wydatków ponoszonych na promocję przez badaną jednostkę i liczby jej mieszkańców.

Tab. 31. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	34,10	1.	Słopnice	4,54
2.	Muszyna	31,62	2.	Łososina Dolna	2,69
3.	Tymbark	26,93	3.	Bobowa	2,36
4.	Krynica-Zdrój	24,90	4.	Kamienica	2,23
5.	Stary Sącz	20,89	5.	Chełmiec	2,12
6.	Grybów (m)	20,66	6.	Tymbark	2,09
7.	Piwniczna-Zdrój	18,17	7.	Grybów (m)	1,83
8.	Limanowa (m)	17,28	8.	Kamionka Wielka	1,76
9.	Sękowa	16,05	9.	Łabowa	1,72
10.	Jodłownik	14,84	10.	Mszana Dolna	1,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 32. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	16,05	1.	Bobowa	2,36
2.	Gorlice (m)	14,08	2.	Gorlice	1,39
3.	Ropa	12,45	3.	Łużna	1,30
4.	Moszczonica	11,28	4.	Lipinki	1,11
5.	Bobowa	9,86	5.	Sękowa	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 33. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	34,10	1.	Słopnice	4,54
2.	Tymbark	26,93	2.	Kamienica	2,23
3.	Limanowa (m)	17,28	3.	Tymbark	2,09
4.	Jodłownik	14,84	4.	Mszana Dolna	1,71
5.	Mszana Dolna	13,41	5.	Jodłownik	1,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 34. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	31,62	1.	Łososina Dolna	2,69
2.	Krynica-Zdrój	24,90	2.	Chełmiec	2,12
3.	Stary Sącz	20,89	3.	Grybów (m)	1,83
4.	Grybów (m)	20,66	4.	Kamionka Wielka	1,76
5.	Piwniczna-Zdrój	18,17	5.	Łabowa	1,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wysokość wydatków na promocję gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego w 2022 roku (podobnie jak w latach poprzednich) cechowała się znacznym zróżnicowaniem. Wartość omawianego wskaźnika dla gmin będących w gronie liderów rankingu mieściła się bowiem w przedziale od 14,84 do 34,10.

Największe wydatki na promocję gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 roku poniosła gmina Słopnice z kwotą 34,10 zł, która w 2021 była poza dziesiątką liderów. Drugie miejsce zajęła gmina Muszyna z wartością wskaźnika na poziomie 31,62 zł. Trzecią lokatę uzyskała natomiast gmina Tymbark z wynikiem 26,93 zł, awansując z pozycji 9 w stosunku do roku ubiegłego.

2.4. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)

Wpływy z podatków stanowią ważną grupę dochodów własnych gminy. Przyznanie jednostkom samorządu terytorialnego udziału w podatkach centralnych jest częścią systemu podatkowego w Polsce oraz głównym źródłem finansowania zadań publicznych.

Zgodnie z Ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) stanowią część dochodów własnych jednostek

samorządu terytorialnego wszystkich szczebli (art. 4 - 6)¹⁰. W przypadku gmin wysokość udziału „...we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 6,71%...”¹¹

Osoby sprawujące władzę w gminach niejednokrotnie próbują pośrednio wpływać na wielkość uzyskanych dochodów z podatków centralnych, poprzez stwarzanie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie danej gminy. Wzrost liczby mieszkańców i przedsiębiorców przekłada się na zwiększenie dochodów budżetowych tych jednostek. Zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia działalności na terenie danej gminy znajduje swoje odzwierciedlenie nie tylko we wzroście wpływów z tytułu podatku PIT, CIT, ale również przyczynia się do stworzenia nowych miejsc pracy, zmniejszenia bezrobocia, wzrostu wpływów z tytułu innych podatków, w tym podatku od nieruchomości czy podatku od środków transportu. Tak pozyskane środki pozwalają na wzmocnienie potencjału finansowego gmin i realizację wydatków publicznych w ramach szerokiego katalogu zadań publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

W analizie pozainwestycyjnej aktywności gospodarczej gmin Subregionu Sądeckiego wykorzystano wskaźnik Wpływy z CIT per capita, który stanowi relację pomiędzy wielkością wpływów z tytułu udziałów w CIT danej jednostki a liczbą jej mieszkańców.

Tab. 35. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	248,65	1.	Łososina Dolna	6,23
2.	Gorlice (m)	123,56	2.	Niedźwiedź	6,16
3.	Krynica-Zdrój	122,84	3.	Łabowa	3,67
4.	Limanowa (m)	107,26	4.	Kamionka Wielka	3,38
5.	Muszyna	88,97	5.	Słopnice	2,00
6.	Mszana Dolna (m)	63,00	6.	Chełmiec	1,90
7.	Grybów (m)	45,22	7.	Stary Sącz	1,65
8.	Lipinki	35,73	8.	Muszyna	1,52
9.	Piwniczna-Zdrój	30,22	9.	Grybów (m)	1,50
10.	Korzenna	29,88		Limanowa (m)	1,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

¹⁰ Ustawa z dnia 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, op. cit.

¹¹ Ibidem. art. 4.

Tab. 36. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	123,56	1.	Gorlice (m)	1,38
2.	Lipinki	35,73	2.	Sękowa	1,30
3.	Biecz	13,83	3.	Ropa	1,23
4.	Uście Gorlickie	13,21	4.	Biecz	0,97
5.	Bobowa	12,21		Gorlice	0,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 37. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	107,26	1.	Niedźwiedź	6,16
2.	Mszana Dolna (m)	63,00	2.	Słopnice	2,00
3.	Laskowa	9,09	3.	Limanowa (m)	1,50
4.	Tymbark	7,32	4.	Mszana Dolna (m)	1,31
5.	Niedźwiedź	4,56	5.	Mszana Dolna	0,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 38. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	248,65	1.	Łososina Dolna	6,23
2.	Krynica-Zdrój	122,84	2.	Łabowa	3,67
3.	Muszyna	88,97	3.	Kamionka Wielka	3,38
4.	Grybów (m)	45,22	4.	Chełmiec	1,90
5.	Piwniczna-Zdrój	30,22	5.	Stary Sącz	1,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Badając wielkości wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, jakie osiągnęło 39 gmin Subregionu Sądeckiego, można zauważyć, że w 2022 roku grono gmin znajdujących się w „dziesiątce liderów” pozostało niezmienione w stosunku do roku poprzedniego.

Najwyższy poziom wpływów z podatku CIT osiągnęło, podobnie jak w 2021 roku, miasto Nowy Sącz (248,65 zł). Drugie miejsce zajęła gmina Gorlice miasto (123,56 zł), natomiast trzecie miejsce osiągnęła Krynica-Zdrój z wynikiem 122,84 zł.

3. Aktywność inwestycyjna gminy

3.1. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Realizacja zadań gminy wymaga ponoszenia przez samorząd wydatków. W sprawozdawczości jednostek samorządu terytorialnego wydatki podzielone zostały na dwie kategorie:

- wydatki bieżące, obejmujące przede wszystkim wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, zakupy towarów i usług, wydatki związane z funkcjonowaniem samorządu, jego organów i jednostek budżetowych, świadczenia (np. zasiłki), dotacje;
- wydatki majątkowe, tj. np. wydatki (zakupy) inwestycyjne samorządu i jego jednostek budżetowych, zakup i objęcie akcji bądź udziałów w spółkach, dotacje w związku z realizacją inwestycji.

Cechą charakterystyczną wydatków bieżących jest to, że co do zasady pozostają w istotnym związku z okresem, w którym są ponoszone, a wydatków majątkowych to, że są ponoszone w celach o dłuższym horyzoncie czasowym.

Wśród wydatków majątkowych warto podkreślić znaczenie wydatków inwestycyjnych. Są one traktowane jako istotny element oceny aktywności rozwojowej danej jednostki. Z tego względu określa się je mianem tzw. wydatków aktywnych, których ponoszenie wpływa na poziom rozwoju, głównie przez rozbudowę infrastruktury, jak i tworzenie warunków do skuteczniejszego zaspokajania potrzeb. Poziom wydatków inwestycyjnych zależy w dużym stopniu od sytuacji dochodowej danej jednostki (i zmian zachodzących w tym obszarze), przyjętej strategii, prowadzonej polityki finansowej (w tym poziomu zadłużenia), jak i aktywności w pozyskiwaniu dodatkowych źródeł finansowania oraz jest determinowana wysokością wydatków bieżących.

Tab. 39. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika	
1.	Moszczonica	0,42	1.	Rytko	4,80	
2.	Jodłownik	0,39	2.	Gródek nad Dunajcem	2,67	
3.	Lipinki	0,33	3.	Chełmiec	2,50	
4.	Korzenna	0,29	4.	Łabowa	2,00	
5.	Łącko	0,28		Słopnice	2,00	
	Nawojowa	0,28	5.	Niedźwiedź	1,86	
	Sękowa	0,28	6.	Mszana Dolna (m)	1,73	
	Słopnice	0,28	7.	Grybów (m)	1,71	
6.	Mszana Dolna (m)	0,26	8.	Podegrodzie	1,70	
7.	Grybów (m)	0,24	9.	Lipinki	1,65	
	Muszyna	0,24			Nawojowa	1,65
	Rytko	0,24				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 40. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Moszczenica	0,42	1.	Lipinki	1,65
2.	Lipinki	0,33	2.	Bobowa	1,64
3.	Sękowa	0,28	3.	Biecz	1,42
4.	Bobowa	0,23	4.	Moszczenica	1,40
	Łużna	0,23	5.	Łużna	1,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 41. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Jodłownik	0,39	1.	Słopnice	2,00
2.	Słopnice	0,28	2.	Niedźwiedz	1,86
3.	Mszana Dolna (m)	0,26	3.	Mszana Dolna (m)	1,73
4.	Tymbark	0,20	4.	Kamienica	1,64
5.	Dobra	0,18	5.	Laskowa	1,55
	Kamienica	0,18			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 42. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Korzenna	0,29	1.	Rytko	4,8
2.	Łącko	0,28	2.	Gródek nad Dunajcem	2,67
	Nawojowa	0,28	3.	Chełmiec	2,50
3.	Grybów (m)	0,24	4.	Łabowa	2,00
	Muszyna	0,24	5.	Grybów (m)	1,71
	Rytko	0,24			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Prowadząc analizę wartości udziałów wydatków majątkowych w wydatkach ogółem uzyskanych przez badane gminy Subregionu Sądeckiego, można zaobserwować pewne zmiany w grupie liderów w odniesieniu do 2021 roku. Warto zaznaczyć, że wartości wskaźników były wyższe niż w roku poprzednim.

Na pierwszym miejscu w ogólnej klasyfikacji w 2022 roku znalazła się gmina Moszczenica z wynikiem 0,42, czyli o 0,12 wyższym niż w roku 2021. Drugą pozycję w 2022 roku zdobyła gmina Jodłownik (0,39) utrzymując tym samym swoją pozycję z 2021 roku. Trzecie miejsce zajęła gmina Lipinki (0,33), która tym samym awansowała z pozycji 6.

3.2. Wydatki majątkowe per capita

Wysokość ponoszonych wydatków majątkowych nie jest bez znaczenia dla oceny poziomu rozwoju danego samorządu. Dlatego też w ocenie aktywności gmin Subregionu Sądeckiego wykorzystano, poza omówionym wcześniej wskaźnikiem Udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, również Wskaźnik wydatki majątkowe per capita. Drugi ze wskaźników prezentuje wielkość wydatków majątkowych poniesionych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Tab. 43. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Moszczenica	4 103,38	1.	Rytko	6,54
2.	Jodłownik	3 676,92	2.	Gródek nad Dunajcem	3,54
3.	Lipinki	2 782,19	3.	Chełmiec	2,61
4.	Sękowa	2 424,13	4.	Niedźwiedź	2,32
5.	Łącko	2 411,07	5.	Słopnice	2,29
6.	Korzenna	2 286,37	6.	Lipinki	2,22
7.	Muszyna	2 059,76	7.	Łabowa	2,20
8.	Nawojowa	1 926,16	8.	Mszana Dolna (m)	2,12
9.	Słopnice	1 909,43	9.	Kamienica	2,08
10.	Grybów (m)	1 823,91	10.	Grybów (m)	2,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 44. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Moszczenica	4 103,38		1.	Lipinki	2,22
2.	Lipinki	2 782,19		2.	Bobowa	1,93
3.	Sękowa	2 424,13		3.	Moszczenica	1,89
4.	Bobowa	1 730,68		4.	Biecz	1,57
5.	Łużna	1 728,77			Łużna	1,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 45. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Jodłownik	3 676,92		1.	Niedźwiedź	2,32
2.	Słopnice	1 909,43		2.	Słopnice	2,29
3.	Mszana Dolna (m)	1 741,01		3.	Mszana Dolna (m)	2,12
4.	Tymbark	1 409,01		4.	Kamienica	2,08
5.	Dobra	1 284,29		5.	Łukowica	1,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 46. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Łącko	2 411,07		1.	Rytro	6,54
2.	Korzenna	2 286,37		2.	Gródek nad Dunajcem	3,54
3.	Muszyna	2 059,76		3.	Chełmiec	2,61
4.	Nawojowa	1 926,16		4.	Łabowa	2,20
5.	Grybów (m)	1 823,91		5.	Grybów (m)	2,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wartość wydatków majątkowych per capita za 2022 rok wśród gmin Subregionu Sądeckiego pozycja lidera przypadła gminie Moszczenica z wartością 4 103,38 zł, która prawie dwukrotnie zwiększyła poziom swoich wydatków w stosunku do roku ubiegłego.

Drugą lokatę w zestawieniu, podobnie jak przed rokiem, zajęła gmina Jodłownik z wynikiem 3 676,92 zł, a trzecia lokata przypadła gminie Lipinki (2 782,19 zł).

3.3. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

Wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia skonstruowano w oparciu o zależność, jaka zachodzi pomiędzy zrealizowanymi w danym roku budżetowym wydatkami majątkowymi w jednostce a wydatkami przeznaczonymi na obsługę zadłużenia. Wydatki na obsługę zadłużenia obejmują m.in. wydatki z tytułu obsługi zobowiązań z tytułu odsetek i dyskonta od wyemitowanych papierów wartościowych, odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji.

Przy dokonywaniu oceny aktywności gmin Sądeckich, do roku 2013 włącznie, omawiany wskaźnik poddawany był korekcie uwzględniającej dopuszczalny wówczas prawem poziom wydatków na obsługę zadłużenia (15%). Od roku 2014 wspomniane ograniczenie przestało obowiązywać i zostało zastąpione tzw. indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę głównie walor porównawczy, zdecydowano nie dokonywać modyfikacji wskaźnika, podtrzymując jego dotychczasową formułę. Przyjęta w opracowaniu interpretacja wskaźnika za korzystniejsze uznaje jego wyższe wartości.

Tab. 47. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Korzenna	0,150
	Łukowica	0,150
	Nawojowa	0,150
	Rytró	0,150
2.	Bobowa	0,149
3.	Ropa	0,147
4.	Słópnice	0,146
5.	Grybów	0,145
	Łabowa	0,145
6.	Kamienica	0,144

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytró	1,06
2.	Chełmiec	1,02
	Słópnice	1,02
3.	Bobowa	1,01
	Łabowa	1,01
4.	Korzenna	1,00
	Łukowica	1,00
	Nawojowa	1,00
	Ropa	1,00
5.	Grybów	0,97
	Kamienica	0,97
	Lipinki	0,97
	Mszana Dolna (m)	0,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 48. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	0,149	1.	Bobowa	1,01
2.	Ropa	0,147	2.	Ropa	1,01
3.	Lipinki	0,141	3.	Lipinki	0,97
	Moszczenica	0,141	4.	Moszczenica	0,95
4.	Sękowa	0,134	5.	Gorlice	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 49. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat limanowski

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Łukowica	0,150	1.	Słopnice	1,02
2.	Słopnice	0,146	2.	Łukowica	1,00
3.	Kamienica	0,144	3.	Kamienica	0,97
4.	Mszana Dolna (m)	0,142		Mszana Dolna (m)	0,97
5.	Mszana Dolna	0,137	4.	Mszana Dolna	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 50. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Korzenna	0,15	1.	Rytko	1,06
	Nawojowa	0,15	2.	Chełmiec	1,02
	Rytko	0,15	3.	Łabowa	1,01
2.	Grybów	0,145	4.	Korzenna	1
	Łabowa	0,145		Nawojowa	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wartości skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia uzyskane w 2022 roku przez gminy Subregionu Sądeckiego, podobnie jak w latach wcześniejszych, wykazywały stosunkowo niewielkie różnicowanie (0,150-0,144).

Pozycję lidera z 2021 roku obroniły trzy gminy: Korzenna, Łukowica oraz Nawojowa z wartością wskaźnika identyczną jak przed rokiem 0,150. W 2022 roku wartość wskaźnika 0,150 osiągnęła również gmina Rytro. Niewiele niższą wartość wskaźnika, bo zaledwie o 0,001 osiągnęła gmina Bobowa, zajmując tym samym drugie miejsce w ogólnej klasyfikacji. Trzecią lokatę osiągnęła gmina Ropa – 0,147.

3.4. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita

Wydatki na transport i łączność stanowią ważną kategorię wydatków wśród wydatków majątkowych każdej gminy. Rozwinięta infrastruktura techniczna, do której zaliczany jest transport i łączność, w istotny sposób wpływa na poprawę warunków życia jej mieszkańców. Jest również ważnym czynnikiem pobudzającym przedsiębiorczość lokalną poprzez stwarzanie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej. Władze samorządowe mając świadomość konsekwencji wynikających z wykluczeń komunikacyjnych inwestują w rozwój infrastruktury technicznej, traktując te działania jako jedne z ważniejszych zadań budżetowych.

W badaniu wykorzystano wskaźnik prezentujący relację pomiędzy wielkością wydatków poniesionych przez badane jednostki na transport i łączność oraz liczbą mieszkańców tych jednostek. W analizie wykorzystano zagregowane wielkości pochodzące z Banku Danych Lokalnych z grupy Wydatków budżetowych gmin i miast na prawach powiatów, podgrupy Wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność.

Tab. 51. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Jodłownik	1 445,49	1.	Słopnice	1 171,97
2.	Słopnice	1 432,12	2.	Grybów (m)	896,32
3.	Grybów (m)	1 025,35	3.	Jodłownik	887,06
4.	Lipinki	754,99	4.	Lipinki	501,68
5.	Kamienica	741,90	5.	Kamienica	451,90
6.	Limanowa (m)	699,06	6.	Rytro	401,56
7.	Nawojowa	633,39	7.	Nawojowa	397,03
8.	Korzenna	627,14	8.	Biecz	391,83
9.	Tymbark	561,81	9.	Dobra	308,33
10.	Nowy Sącz	556,59	10.	Tymbark	308,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.52. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Lipinki	754,99	1.	Lipinki	501,68
2.	Biecz	534,13	2.	Biecz	391,83
3.	Gorlice (m)	393,41	3.	Łużna	285,46
4.	Łużna	313,89	4.	Gorlice	118,48
5.	Gorlice	302,50	5.	Bobowa	12,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 53. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Jodłownik	1 445,49	1.	Słopnice	1 171,97
2.	Słopnice	1 432,12	2.	Jodłownik	887,06
3.	Kamienica	741,90	3.	Kamienica	451,90
4.	Limanowa (m)	699,06	4.	Dobra	308,33
5.	Tymbark	561,81	5.	Tymbark	308,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 54. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Grybów (m)	1 025,35	1.	Grybów (m)	896,32
2.	Nawojowa	633,39	2.	Rytro	401,56
3.	Korzenna	627,14	3.	Nawojowa	397,03
4.	Nowy Sącz	556,59	4.	Podegrodzie	265,29
5.	Rytro	456,21	5.	Nowy Sącz	230,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Wartości wydatków jakie ponosiły gminy Subregionu Sądeckiego w 2022 roku na transport i łączność w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w porównaniu do 2021 roku były zdecydowanie wyższe.

Jednostką, która poniosła najwyższe wydatki na transport i łączność per capita była gmina Jodłownik, zwiększając wartość wydatków z kwoty 558,43 zł w 2021 do 1 445,49 zł w 2022 roku. Na drugiej pozycji w zestawieniu znalazła się gmina Słopnice z niewiele niższym poziomem wydatków (1 432,12 zł), awansując tym samym do czołówki liderów spoza „pierwszej dziesiątki” w ubiegłym roku. Natomiast na miejscu trzecim uplasowało się miasto Grybów z wartością wydatków 1 025,35 zł, również awansując do grona „pierwszej dziesiątki”.

3.5. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita

Potencjał ludzki jest jednym z podstawowych czynników rozwojowych jednostek samorządu terytorialnego. System edukacyjny musi być dostosowany do stale zmieniającej się rzeczywistości. Chodzi zarówno o organizację procesu kształcenia, jak i bazę materialną placówek oświatowych. Dostosowanie systemu edukacyjnego wymaga stałych nakładów finansowych. Nakłady ponoszone przez samorządy na rozwój potencjału ludzkiego stanowią istotny element aktywności inwestycyjnej gmin.

Wydatki na oświatę i wychowanie, podobnie jak inne wydatki jednostek samorządu terytorialnego, można podzielić na wydatki bieżące (m.in. wynagrodzenia oraz uposażenia osób zatrudnionych, składki naliczane od wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług, koszty utrzymania oraz inne wydatki wynikające z realizacji ich zadań statutowych) oraz wydatki majątkowe (w tym wydatki inwestycyjne).

Wykorzystany w analizie wskaźnik wydatków majątkowych na oświatę i wychowanie per capita stanowi iloraz wysokości poniesionych przez gminę wydatków i liczby jej mieszkańców.

Tab. 55. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Rytro	1 146,06	1.	Rytro	952,73
2.	Sękowa	558,24	2.	Kamionka Wielka	313,88
3.	Lipinki	529,47	3.	Lipinki	275,52
4.	Kamionka Wielka	472,23	4.	Sękowa	269,78
5.	Uście Gorlickie	399,00	5.	Gródek nad Dunajcem	223,58
6.	Grybów (m)	265,10	6.	Limanowa	213,30
7.	Gródek nad Dunajcem	257,59	7.	Łużna	178,27
8.	Łącko	238,64	8.	Łukowica	170,98
9.	Limanowa	230,83	9.	Łącko	146,57
10.	Łużna	216,93	10.	Uście Gorlickie	139,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 56. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Sękowa	558,24	1.	Lipinki	275,52
2.	Lipinki	529,47	2.	Sękowa	269,78
3.	Uście Gorlickie	399,00	3.	Łużna	178,27
4.	Łużna	216,93	4.	Uście Gorlickie	139,37
5.	Bobowa	44,10	5.	Moszczenica	24,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 57. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Limanowa	230,83	1.	Limanowa	213,30
2.	Jodłownik	192,26	2.	Łukowica	170,98
3.	Łukowica	177,89	3.	Jodłownik	64,94
4.	Laskowa	138,64	4.	Mszana Dolna (m)	54,23
5.	Mszana Dolna (m)	83,20	5.	Laskowa	15,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 58. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Rytró	1 146,06	1.	Rytró	952,73
2.	Kamionka Wielka	472,23	2.	Kamionka Wielka	313,88
3.	Grybów (m)	265,10	3.	Gródek nad Dunajcem	223,58
4.	Gródek nad Dunajcem	257,59	4.	Łącko	146,57
5.	Łącko	238,64	5.	Stary Sącz	82,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Dokonując oceny wydatków na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na jednego mieszkańca, ponoszonych przez gminy Subregionu Sądeckiego w roku 2022, podobnie jak w roku wcześniejszym, można dostrzec wyraźne rozbieżności w ich poziomie. Różnica pomiędzy wysokością wydatków gminy, która uzyskała pierwsze a gminą, która uzyskała dziesiąte miejsce w zestawieniu, wynosi aż 929,13 zł.

Jednostką, która w 2022 roku poniosła najwyższe wydatki w omawianym zakresie, uzyskując pierwszą pozycję była gmina Rytró (1 146,06 zł). Kolejno miejsce drugie zajęła gmina Sękowa, z wartością wskaźnika prawie o połowę niższą w stosunku do lidera zestawienia. Gmina ta jednak 2022 roku prawie dwukrotnie zwiększyła poziom swoich wydatków w stosunku do 2021 roku. Trzecie miejsce przypadło gminie Lipinki, która również dwukrotnie zwiększyła wartość swoich wydatków majątkowych na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na jednego mieszkańca w stosunku do roku poprzedniego.

3.6. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita

Mieszkanie jako dobro społeczne ma służyć zaspokajaniu podstawowych potrzeb ludzkich takich jak schronienie, poczucie bezpieczeństwa, ale również wpływa na warunki życia człowieka. Obowiązek prowadzenia właściwej polityki mieszkaniowej został nałożony na władze publiczne w art. 75 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹². Celem polityki mieszkaniowej jest umożliwienie każdej osobie zaspokojenie jej potrzeb lokalowych oraz zapewnienie godnych warunków życia.

Istotną rolę w prowadzeniu polityki mieszkaniowej odgrywają samorzady lokalne. To właśnie one odpowiedzialne są za ocenę sytuacji mieszkaniowej w danej gminie i wdrażanie odpowiednich instrumentów wsparcia, dostosowanych do zaobserwowanych trudności w tym zakresie. Prowadzona polityka mieszkaniowa może mieć charakter wsparcia finansowego, regulacyjnego, organizacyjnego czy społecznego. Poziom prowadzonej polityki mieszkaniowej przez dany samorząd ma bezpośredni wpływ na jakość życia jej mieszkańców.

Do oceny jakości prowadzonej polityki mieszkaniowej przez daną jednostkę posłuży w niniejszym badaniu wskaźnik wydatków na gospodarkę mieszkaniową per capita. Wskaźnik ten prezentowany jest jako iloraz wydatków na gospodarkę mieszkaniową danej gminy w stosunku do liczby jej mieszkańców.

¹² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997 r., op. cit., art. 75.

Tab. 59. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Krynica-Zdrój	620,17	1.	Moszczenica	482,93
2.	Nowy Sącz	542,02	2.	Nowy Sącz	482,16
3.	Moszczenica	537,33	3.	Ropa	288,36
4.	Ropa	377,70	4.	Łabowa	155,24
5.	Stary Sącz	256,51	5.	Korzenna	42,17
6.	Jodłownik	241,27	6.	Tymbark	42,01
7.	Korzenna	204,64	7.	Nawojowa	30,56
8.	Łabowa	199,65	8.	Stary Sącz	27,60
9.	Podegrodzie	76,60	9.	Rytko	22,16
10.	Tymbark	62,02	10.	Łukowica	7,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 60. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	537,33	1.	Moszczenica	482,93
2.	Ropa	377,7	2.	Ropa	288,36
3.	Gorlice (m)	49,35	3.	Łużna	0,00
4.	Biecz	29,18	4.	Uście Gorlickie	-2,74
5.	Gorlice	15,96	5.	Bobowa	-12,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 61. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Jodłownik	241,27	1.	Tymbark	42,01
2.	Tymbark	62,02	2.	Łukowica	7,85
3.	Niedźwiedz	37,33	3.	Dobra	5,31
4.	Mszana Dolna	24,89	4.	Limanowa	0,00
5.	Dobra	15,44	5.	Laskowa	-0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 62. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Krynica-Zdrój	620,17		1.	Nowy Sącz	482,16
2.	Nowy Sącz	542,02		2.	Łabowa	155,24
3.	Stary Sącz	256,51		3.	Korzenna	42,17
4.	Korzenna	204,64		4.	Nawojowa	30,56
5.	Łabowa	199,65		5.	Stary Sącz	27,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Analizując wydatki jakie poniosły gminy na gospodarkę mieszkaniową w przeliczeniu na jednego mieszkańca, należy zaznaczyć ogromną dysproporcję pomiędzy wynikami osiągniętymi przez badane gminy Subregionu Sądeckiego. Rozpiętość dostrzega się już w pierwszej dziesiątce liderów tego wskaźnika.

Gminą, która poniosła najwyższe wydatki na gospodarkę mieszkaniową w przeliczeniu na jednego mieszkańca była, podobnie jak 2021 roku, gmina Krynica-Zdrój z wartością 620,17 zł, zmniejszając jednocześnie poziom swoich wydatków o 383,91 zł w stosunku do roku ubiegłego. Drugą lokatę w ramach omawianego wskaźnika zajęła miasto Nowy Sącz (542,02 zł), a trzecią gmina Moszczenica (537,33 zł). Natomiast gmina Tymbark, która zamyka zestawienie „pierwszej dziesiątki” poniosła wydatki w wysokości jedynie 62,02 zł na mieszkańca.

3.7. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita

Gospodarka komunalna obejmuje w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych¹³. Z kolei ochrona środowiska to podejmowanie (bądź zaniechanie) działań, mających na celu zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej. Ochrona ta polega w szczególności na: racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju; przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego¹⁴.

Wydatki na realizację zadań odnoszących się do gospodarki komunalnej i ochrony środowiska są istotnym elementem budżetu każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnik wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sądeczczyzny prezentuje wielkość wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w badanych jednostkach w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

¹³ Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 679), art. 1. ust. 2

¹⁴ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), art. 3. ust. 13

Tab. 63. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	1 854,98	1.	Moszczenica	1 022,61
2.	Muszyna	847,29	2.	Muszyna	372,32
3.	Jodłownik	696,49	3.	Biecz	121,37
4.	Łącko	632,85	4.	Łukowica	114,39
5.	Stary Sącz	471,38	5.	Krynica-Zdrój	108,07
6.	Sękowa	445,36	6.	Podegrodzie	89,10
7.	Biecz	310,45	7.	Nawojowa	67,21
8.	Grybów (m)	222,73	8.	Łącko	66,58
9.	Mszana Dolna (m)	214,45	9.	Kamionka Wielka	43,34
10.	Nowy Sącz	206,49	10.	Korzenna	33,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 64. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	1 854,98	1.	Moszczenica	1 022,61
2.	Sękowa	445,36	2.	Biecz	121,37
3.	Biecz	310,45	3.	Gorlice (m)	-23,21
4.	Bobowa	182,03	4.	Gorlice	-50,28
5.	Uście Gorlickie	162,31	5.	Bobowa	-202,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 65. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Jodłownik	696,49	1.	Łukowica	114,39
2.	Mszana Dolna (m)	214,45	2.	Limanowa	5,88
3.	Łukowica	156,68	3.	Słopnice	0,83
4.	Limanowa (m)	56,63	4.	Niedźwiedź	-2,29
5.	Mszana Dolna	30,99	5.	Laskowa	-11,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 66. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Muszyna	847,29		1.	Muszyna	372,32
2.	Łącko	632,85		2.	Krynica-Zdrój	108,07
3.	Stary Sącz	471,38		3.	Podegrodzie	89,10
4.	Grybów (m)	222,73		4.	Nawojowa	67,21
5.	Nowy Sącz	206,49		5.	Łącko	66,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Wartość wydatków jakie ponosiły gminy Subregionu Sądeckiego na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2022 roku cechowały się znacznym zróżnicowaniem.

Najwyższy poziom wydatków 1854,98 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca poniosła gmina Moszczenice, tym samym zwiększając ponad o tysiąc złotych wydatki w stosunku do roku ubiegłego. Zdecydowanie niższy poziom wydatków poniosła gmina Muszyna (847,29 zł), która w zestawieniu zajęła drugą pozycję. Warto jednak zaznaczyć, że gmina Muszyna zwiększyła prawie dwukrotnie wartość swoich wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita w stosunku do 2021 roku i awansowała z pozycji 10. Trzecie miejsce w zakresie ponoszonych wydatków przypadło gminie Jodłownik (696,49 zł), która natomiast poniosła nieznacznie niższe wydatki niż w 2021 roku.

3.8. Środki unijne per capita

Jednostki samorządu terytorialnego stanowią ważną grupę beneficjentów środków unijnych. Samorządy w ramach m.in. Regionalnych Programów uzyskują wsparcie na inwestycje z zakresu: rozwoju infrastruktury transportowej, ochrony środowiska, informatyzacji, projektów społecznych i kulturalnych.

Otrzymane środki sprawiają, że polskie miejscowości z roku na rok stają się atrakcyjniejsze, ale przede wszystkim są bardziej przyjazne dla swoich mieszkańców. Środki unijne stanowią skuteczny instrument polityki regionalnej, a ich wykorzystanie jest dla mieszkańców niejednokrotnie wyrazem sprawności działania i dbania o rozwój lokalny przez własny samorząd.

W ocenie aktywności gmin Sądecczyzny wykorzystano wskaźnik środków unijnych per capita, obliczony jako iloraz wysokości pozyskanych środków unijnych przez daną jednostkę oraz liczbę jej mieszkańców.

Tab. 67. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	2 852,50	1.	Moszczenica	1 449,21
2.	Sękowa	2 259,59	2.	Sękowa	1 275,39
3.	Lipinki	1 120,54	3.	Bobowa	516,08
4.	Ropa	866,46	4.	Lipinki	429,70
5.	Bobowa	699,04	5.	Ropa	415,76
6.	Jodłownik	668,34	6.	Jodłownik	301,63
7.	Łącko	662,40	7.	Gorlice	203,22
8.	Muszyna	569,67	8.	Biecz	121,62
9.	Krynica-Zdrój	564,02	9.	Łososina Dolna	115,13
10.	Limanowa (m)	441,52	10.	Limanowa (m)	114,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 68. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	2 852,50	1.	Moszczenica	1 449,21
2.	Sękowa	2 259,59	2.	Sękowa	1 275,39
3.	Lipinki	1 120,54	3.	Bobowa	516,08
4.	Ropa	866,46	4.	Lipinki	429,70
5.	Bobowa	699,04	5.	Ropa	415,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 69. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Jodłownik	668,34	1.	Jodłownik	301,63
2.	Limanowa (m)	441,52	2.	Limanowa (m)	114,96
3.	Laskowa	250,55	3.	Tymbark	90,04
4.	Dobra	142,34	4.	Niedźwiedź	88,97
5.	Łukowica	139,46	5.	Mszana Dolna (m)	46,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 70. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Łącko	662,4		1.	Łososina Dolna	115,13
2.	Muszyna	569,67		2.	Korzenna	97,10
3.	Krynica-Zdrój	564,02		3.	Piwniczna-Zdrój	84,56
4.	Nowy Sącz	264,24		4.	Krynica-Zdrój	75,24
5.	Piwniczna-Zdrój	244,89		5.	Łabowa	52,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Dokonując analizy wysokości otrzymanych środków unijnych przez gminy Subregionu Sądeckiego w przeliczeniu na jednego mieszkańca za 2022 rok warto zaznaczyć, że wielkości te dla jednostek z pierwszej dziesiątki mieściły się w przedziale 441,52 zł – 2 852,50 zł.

Gminą, która ponownie została liderem w tym zestawieniu była gmina Moszczenica z wartością wskaźnika, który był ponad dwukrotnie wyższy niż w 2021 roku. Drugą pozycję w tym zestawieniu zajęła, tak jak przed rokiem, gmina Sękowa (2 259,59 zł), zwiększając wartość swoich wydatków o 1 275,39 zł w porównaniu do 2021 roku. Gmina Lipinki, również utrzymała swoją pozycję zajmując trzecie miejsce w zestawieniu z wartością 1 120,54 zł.

4. Efekty polityki społecznej

4.1. Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Migracje ludności oraz kwestie z nimi związane są istotnym wyzwaniem dla władz samorządowych. Saldo migracji to różnica liczby osób przybyłych i osób, które opuściły daną jednostkę terytorialną, w danym okresie. Dodatkowo saldo migracji jest jednym z ważniejszych wskaźników określających atrakcyjność danej jednostki terytorialnej, a w odniesieniu do kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego, może wiązać się z utratą części dochodów, zwłaszcza z tytułu udziału podatku dochodowego od osób fizycznych.

W analizie wykorzystano wskaźnik saldo migracji na 1000 mieszkańców, będący różnicą pomiędzy imigracją a emigracją ludności z danego obszaru na 1000 mieszkańców.

Tab. 71. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Chełmec	4,40	1.	Sękowa	6,00
2.	Lipinki	3,40	2.	Dobra	4,90
3.	Łukowica	2,40	3.	Rytro	3,40
4.	Gorlice	2,10	4.	Mszana Dolna	3,20
5.	Łużna	2,00	5.	Grybów (m)	2,80
6.	Podegrodzie	1,70		Muszyna	2,80
7.	Kamienica	1,40	6.	Łużna	2,20
8.	Dobra	1,30	7.	Bobowa	2,10
9.	Uście Gorlickie	1,20	8.	Jodłownik	2,00
10.	Limanowa	1,00	9.	Lipinki	1,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 72. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Lipinki	3,40	1.	Sękowa	6,00
2.	Gorlice	2,10	2.	Łużna	2,20
3.	Łużna	2,00	3.	Bobowa	2,10
4.	Uście Gorlickie	1,20	4.	Lipinki	1,60
5.	Sękowa	0,80	5.	Uście Gorlickie	1,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 73. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Łukowica	2,40	1.	Dobra	4,90
2.	Kamienica	1,40	2.	Mszana Dolna	3,20
3.	Dobra	1,30	3.	Jodłownik	2,00
4.	Limanowa	1,00	4.	Łukowica	1,00
5.	Mszana Dolna (m)	0,30	5.	Słopnice	0,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 74. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Chełmec	4,40		1.	Rytro	3,40
2.	Podegrodzie	1,70		2.	Grybów (m)	2,80
3.	Łososina Dolna	0,50			Muszyna	2,80
4.	Kamionka Wielka	0,30		3.	Chełmec	1,20
5.	Łącko	-0,90		4.	Łososina Dolna	1,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Dokonując oceny salda migracji na 1000 mieszkańców w badanych gminach Subregionu Sądeckiego za 2022 rok można zauważyć (podobnie jak miało to miejsce rok wcześniej) wyraźne zróżnicowanie w jego poziomie. Jednostką samorządu terytorialnego z najwyższą wartością omawianego wskaźnika, była gmina Chełmec (4,40). Drugą pozycję w ogólnej klasyfikacji, z wartością o 1,0 niższą od najwyższej, tj. 3,40, objęła gmina Lipinki. Trzecią lokatę zajęła gmina Łukowica (2,40), a dalej kolejno gmina Gorlice (2,10) i Łużna (2,0). Najwyższą dynamikę zmiany poziomu tego wskaźnika odnotowano w gminie Sękowa.

4.2. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego

Za osobę bezrobotną, zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy uznaje się¹⁵:

- osobę, która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była zatrudniona nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 6 miesięcy,
- osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej,
- zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy,
- nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkołach dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły oraz uczącej się w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej, prowadzącej kształcenie w formie stacjonarnej lub zaocznej, lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych,
- zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy,
- poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

¹⁵ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 735), art. 2 ust 2.

Wskaźnik bezrobocia jest wielkością statystyczną opisującą nasilenie zjawiska bezrobocia w danym obszarze. Jest jednym z podstawowych wskaźników makroekonomicznych wykorzystywanych przy tworzeniu budżetu. Ma ona istotny wpływ na stan gospodarki i może pobudzać bądź hamować jej rozwój. Bezrobocie jest także ważnym problemem społecznym, gdyż, jeśli jest długotrwałe, ma wpływ na pogorszenie się sytuacji materialnej nie tylko bezrobotnego, ale również jego najbliższych.

W niniejszej analizie zaprezentowano wskaźnik bezrobocia rejestrowanego, który stanowi iloraz liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych i liczby ludności w wieku produkcyjnym w danej gminie.

Tab. 75. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Ropa	2,20	1.	Ropa	0,83
2.	Bobowa	2,44		Tymbark	0,83
3.	Uście Gorlickie	2,52	2.	Uście Gorlickie	0,85
4.	Moszczenica	3,02	3.	Lipinki	0,89
5.	Nowy Sącz	3,18	4.	Moszczenica	0,92
6.	Biecz	3,41	5.	Biecz	0,93
7.	Łużna	3,60		Bobowa	0,93
8.	Lipinki	3,62		Łukowica	0,93
9.	Gorlice	3,67		Nawojowa	0,93
10.	Sękowa	3,69	6.	Jodłownik	0,94
				Muszyna	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Tab. 76. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Ropa	2,20	1.	Ropa	0,83
2.	Bobowa	2,44	2.	Uście Gorlickie	0,85
3.	Uście Gorlickie	2,52	3.	Lipinki	0,89
4.	Moszczenica	3,02	4.	Moszczenica	0,92
5.	Biecz	3,41	5.	Biecz	0,93
				Bobowa	0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Tab. 77. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Tymbark	3,71		1.	Tymbark	0,83
2.	Laskowa	3,74		2.	Łukowica	0,93
3.	Słupnice	3,95		3.	Jodłownik	0,94
4.	Jodłownik	3,98		4.	Mszana Dolna	1,00
5.	Limanowa	4,29		5.	Mszana Dolna (m)	1,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 78. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	3,18		1.	Nawojowa	0,93
2.	Łososina Dolna	4,05		2.	Muszyna	0,94
3.	Muszyna	4,22		3.	Kamionka Wielka	1,00
4.	Korzenna	4,31		4.	Rytro	1,01
5.	Gródek nad Dunajcem	4,41		5.	Chełmiec	1,02
					Grybów	1,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Analizując wskaźnik bezrobocia rejestrowanego gmin Subregionu Sądeckiego należy podkreślić, że osiągnięte wartości za 2022 rok są nieco niższe od wartości z 2021 roku, co świadczy o utrzymywaniu się pozytywnych kierunków zmian zjawiska bezrobocia.

Najniższą wartość wskaźnika bezrobocia rejestrowanego spośród 39 gmin Subregionu Sądeckiego, odnotowano w gminie Ropa (2,20). Na drugim miejscu znalazła się gmina Bobowa (lider zeszłorocznego rankingu pod względem tego wskaźnika) ze wskaźnikiem na poziomie 2,44. Nieznacznie wyższy poziom bezrobocia w omawianym okresie zanotowano w gminie Uście Gorlickie (2,52) i w gminie Moszczenica (3,02). Jednostki te zajęły kolejno trzecią i czwartą lokatę, a na piątym miejscu uplasowało się miasto Nowy Sącz (3,18).

4.3. Wydatki na ochronę zdrowia per capita

Ochrona zdrowia, czyli zapobieganie chorobom i ich leczenie, utrzymanie rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, przedłużanie życia oraz zapewnienie zdrowego rozwoju następnym pokoleniom, stanowi istotny obszar funkcjonowania społeczeństwa lokalnego. Obowiązki związane z organizacją tego systemu spoczywają na władzach publicznych.

Wydatki na ochronę zdrowia jednostek samorządu terytorialnego obejmują wydatki bieżące oraz wydatki inwestycyjne. Do wydatków, które powiązane są z ochroną zdrowia, a które nie stanowią nakładów na jego ochronę, zaliczają się wydatki na badania i rozwój w dziedzinie ochrony zdrowia, kontroli żywności, higieny i wody pitnej, wydatki na szkolenia i kształcenie personelu medycznego, a także wydatki na usługi administracyjne odnoszące się do świadczeń powiązanych z ochroną zdrowia w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, udzielanych osobom niepełnosprawnym lub innym wymagającym opieki.

W niniejszym badaniu wykorzystany został wskaźnik: Wydatki na ochronę zdrowia per capita, który stanowi iloraz wydatków na ochronę zdrowia w analizowanej jednostce oraz liczby jej mieszkańców.

Tab. 79. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	84,79	1.	Dobra	4,93
2.	Kamienica	77,50	2.	Podegrodzie	4,44
3.	Dobra	77,29	3.	Korzenna	4,22
4.	Muszyna	70,31	4.	Nawojowa	3,37
5.	Mszana Dolna (m)	64,09	5.	Kamienica	3,26
6.	Krynica-Zdrój	57,95	6.	Muszyna	2,99
7.	Grybów (m)	54,81	7.	Grybów	2,49
8.	Gródek nad Dunajcem	52,70	8.	Gródek nad Dunajcem	2,19
9.	Korzenna	49,61	9.	Łososina Dolna	2,11
10.	Rytko	48,94	10.	Piwniczna-Zdrój	1,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 80. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	41,97	1.	Biecz	1,37
2.	Biecz	29,02	2.	Lipinki	1,26
3.	Bobowa	28,72	3.	Sękowa	1,05
4.	Uście Gorlickie	23,24	4.	Uście Gorlickie	0,99
5.	Sękowa	22,78	5.	Moszczenica	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 81. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Kamienica	77,50	1.	Dobra	4,93
2.	Dobra	77,29	2.	Kamienica	3,26
3.	Mszana Dolna (m)	64,09	3.	Limanowa (m)	1,70
4.	Tymbark	38,97	4.	Tymbark	1,59
5.	Limanowa (m)	34,48	5.	Niedźwiedz	1,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 82. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	84,79	1.	Podegrodzie	4,44
2.	Muszyna	70,31	2.	Korzenna	4,22
3.	Krynica-Zdrój	57,95	3.	Nawojowa	3,37
4.	Grybów (m)	54,81	4.	Muszyna	2,99
5.	Gródek nad Dunajcem	52,70	5.	Grybów	2,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Gminy Subregionu Sądeckiego odznaczały się znacznym zróżnicowaniem pod względem wysokości wydatków poniesionych w 2022 roku na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Jednostką samorządu terytorialnego, która w 2022 roku poniosła największe wydatki w omawianej kategorii było miasto Nowy Sącz, podobnie jak w 2021 roku, tym razem z wartością wskaźnika na poziomie 84,79 zł (w 2021 wartość wskaźnika wynosiła 75,86 zł). Drugie miejsce w ogólnym zestawieniu za 2022 rok zajęła gmina Kamienica, której wydatki na wskazany cel wyniosły 77,50 zł. Trzecią pozycję zajęła gmina Dobra, w której wydatki na ochronę zdrowia per capita w 2022 roku wyniosły 77,29 zł. Nieco niższe wydatki na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w gminie Muszyna (70,31 zł) i w mieście Mszana Dolna (64,09 zł). Jednostki te zajęły kolejno czwartą i piątą pozycję.

4.4. Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców

Zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹⁶ organizacjami pozarządowymi są: 1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi, 2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku:

¹⁶ Ustawa z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

– osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną. Organizacje te założone przez obywateli lub ich zrzeszenia, działają z własnej inicjatywy realizując ważne dla danej społeczności zadania. Do organizacji pozarządowych zalicza się m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kluby sportowe, komitety społeczne, spółdzielnie socjalne, izby rzemieślnicze, związki rolników, koła gospodyń wiejskich czy grupy samopomocowe. Organizacje pozarządowe niejednokrotnie określane są mianem trzeciego sektora (obok sektora publicznego i prywatnego) aby podkreślić rolę jaką pełnią dla społeczeństwa.

Jednostki samorządu terytorialnego zobligowane są do współdziałania z organizacjami pożytku publicznego. Podstawą współpracy są roczne plany, które określają m.in. zakres i formę współpracy, zadania publiczne, które przekazane zostały do realizacji przez organizacje pozarządowe, jak również wysokość środków publicznych, które samorząd przeznaczy na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych realizowanych przez te organizacje.

Działalność organizacji pozarządowych na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego stanowi istotną wartość dodaną ze względu na specyfikę organizacji, w tym umiejętność niejednokrotnie lepszej (w porównaniu do sektora publicznego) identyfikacji istniejących potrzeb i rozwiązywania problemów danej społeczności lokalnej.

W ocenie aktywności gmin Sądeckie wykorzystano wskaźnik przedstawiający liczbę organizacji pozarządowych działających na terenie badanych jednostek samorządu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Tab. 83. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Uście Gorlickie	7,58	1.	Mszana Dolna (m)	0,53
2.	Krynica-Zdrój	6,65	2.	Krynica-Zdrój	0,50
3.	Nowy Sącz	6,16	3.	Nowy Sącz	0,46
4.	Muszyna	5,33		Uście Gorlickie	0,46
5.	Gorlice (m)	4,75	4.	Niedźwiedź	0,44
6.	Limanowa (m)	4,60	5.	Tymbark	0,41
7.	Sękowa	4,50	6.	Muszyna	0,39
8.	Rytko	4,33	7.	Grybów	0,22
9.	Tymbark	4,04		Limanowa (m)	0,22
10.	Piwniczna-Zdrój	3,86		Podegrodzie	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 84. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Uście Gorlickie	7,58	1.	Uście Gorlickie	0,46
2.	Gorlice (m)	4,75	2.	Gorlice (m)	0,19
3.	Sękowa	4,50	3.	Łużna	0,18
4.	Łużna	3,70		Ropa	0,18
5.	Biecz	3,31	4.	Biecz	0,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 85. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Limanowa (m)	4,60	1.	Mszana Dolna (m)	0,53
2.	Tymbark	4,04	2.	Niedźwiedź	0,44
3.	Kamienica	3,71	3.	Tymbark	0,41
4.	Mszana Dolna	3,29	4.	Limanowa (m)	0,22
5.	Mszana Dolna (m)	3,19	5.	Dobra	0,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 86. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Krynica-Zdrój	6,65	1.	Krynica-Zdrój	0,50
2.	Nowy Sącz	6,16	2.	Nowy Sącz	0,46
3.	Muszyna	5,33	3.	Muszyna	0,39
4.	Rytko	4,33	4.	Grybów	0,22
5.	Piwniczna-Zdrój	3,86		Podegrodzie	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Analizując 39 gmin Subregionu Sądeckiego pod kątem liczby organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców, należy przyznać, że wyniki z 2022 roku są zbliżone, lecz nieco wyższe niż wyniki osiągnięte przez te jednostki w 2021 roku.

Jednostką, która posiada najwyższą liczbę organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, pozostała gmina Uście Gorlickie (7,58), Drugie miejsce, podobnie jak rok wcześniej, zajęła gmina Krynica-Zdrój (6,65). Trzecie miejsce w 2022 roku przypadło dla miasta Nowy Sącz (6,16). Natomiast kolejno czwartą i piątą lokatę uzyskały gmina Muszyna (5,33) i miasto Gorlice (4,75).

4.5. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)

Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34%¹⁷, przy czym udział ten zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika¹⁸ obliczonego łącznie dla całego kraju¹⁹.

Wskaźnik wykorzystany w analizie oparty został na relacji pomiędzy wielkością wpływów z PIT stanowiących dochód budżetu danej gminy a liczbą jej mieszkańców.

Tab. 87. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	1 733,67	1.	Rytko	2,25
2.	Limanowa (m)	1 361,04	2.	Ropa	2,12
3.	Rytko	1 306,44	3.	Moszczenica	2,09
4.	Nawojowa	1 275,62	4.	Sękowa	1,84
5.	Mszana Dolna (m)	1 185,86	5.	Słupnice	1,82
6.	Tymbark	1 158,13	6.	Uście Gorlickie	1,77
7.	Grybów (m)	1 102,17	7.	Niedźwiedź	1,70
8.	Sękowa	1 078,87	8.	Lipinki	1,59
9.	Łabowa	1 076,76	9.	Grybów (m)	1,57
10.	Jodłownik	1 052,14	10.	Łużna	1,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

¹⁷ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, op. cit, art. 4, ust. 2.

¹⁸ Wskaźnik ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. (art. 89 ust. 2. Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego)

¹⁹ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, op. cit., art. 89 ust. 1.

Tab. 88. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Dynamika	
1.	Sękowa	1 078,87		1.	Ropa	2,12
2.	Gorlice (m)	996,53		2.	Moszczonica	2,09
3.	Moszczonica	994,26		3.	Sękowa	1,84
4.	Lipinki	931,27		4.	Uście Gorlickie	1,77
5.	Ropa	898,85		5.	Lipinki	1,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 89. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Dynamika	
1.	Limanowa (m)	1 361,04		1.	Słopnice	1,82
2.	Mszana Dolna (m)	1 185,86		2.	Niedźwiedź	1,70
3.	Tymbark	1 158,13		3.	Tymbark	1,52
4.	Jodłownik	1 052,14		4.	Kamienica	1,44
5.	Laskowa	1 043,92		5.	Łukowica	1,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 90. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Dynamika	
1.	Nowy Sącz	1 733,67		1.	Rytko	2,25
2.	Rytko	1 306,44		2.	Grybów (m)	1,57
3.	Nawojowa	1 275,62		3.	Łabowa	1,49
4.	Grybów (m)	1 102,17		4.	Piwniczna-Zdrój	1,42
5.	Łabowa	1 076,76		5.	Gródek nad Dunajcem	1,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Przeprowadzając analizę wartości wskaźnika w gminach znajdujących się w „pierwszej dziesiątce” pod względem wysokości kwot z tytułu wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych per capita, należy zwrócić uwagę, że w 2022 roku mieściły się one w przedziale od 1052,14 zł do 1 733,67 zł. dla przypomnienia rok wcześniej przedział ten wynosił od 805,74 do 1719,36 zł.

Dwa pierwsze miejsca w 2022 roku, dokładnie w tej samej kolejności co w 2021 roku, uzyskały miasta: Nowy Sącz i Limanowa. Trzecie miejsce w 2022 roku uzyskała gmina Rytko ze wskaźnikiem na poziomie 1 306,44 zł. Kolejno w zestawieniu, w analizowanym okresie znalazła się gmina Nawojowa i miasto Mszana Dolna odpowiednio z wartościami wskaźnika na poziomie: 1 275,62 zł i 1 185,86 zł.

4.6. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu)

Pojęcie „komputeryzacji” definiowane jest jako wprowadzanie technologii informatycznych oraz komputerów w technikę, gospodarkę oraz inne dziedziny życia. Poziom komputeryzacji ma szczególne znaczenie w obszarze edukacji. Z roku na rok, dostrzega się jak w coraz większym stopniu, szkoły otwierają się na rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnej. Postęp w procesie cyfryzacji oświaty pozwala na zmniejszenie dysproporcji pomiędzy szansami edukacyjnymi młodzieży i dzieci z różnych regionów. Wprowadzanie technologii informacyjnych oraz komputerów do szkół pozwala na atrakcyjniejsze formy prowadzenia nauki, ukierunkowane twórcze oraz bardziej efektywne uczenie się.

Wykorzystany w niniejszym opracowaniu wskaźnik komputeryzacji szkół obliczony został jako liczba uczniów przypadających na jeden komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów.

Tab. 91. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	5,30	1.	Niedźwiedź	0,58
2.	Moszczenica	5,47	2.	Kamienica	0,65
3.	Jodłownik	6,33	3.	Muszyna	0,79
4.	Rytko	6,76	4.	Kamionka Wielka	0,80
5.	Łużna	6,85	5.	Krynica-Zdrój	0,87
6.	Kamionka Wielka	7,92	6.	Lipinki	0,90
7.	Lipinki	8,28	7.	Chełmiec	0,92
8.	Mszana Dolna	8,30		Grybów (m)	0,92
9.	Łososina Dolna	8,57		Sękowa	0,92
10.	Bobowa	8,64	8.	Moszczenica	0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 92. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	5,30	1.	Lipinki	0,90
2.	Moszczenica	5,47	2.	Sękowa	0,92
3.	Łużna	6,85	3.	Moszczenica	0,93
4.	Lipinki	8,28	4.	Gorlice (m)	0,94
5.	Bobowa	8,64	5.	Bobowa	0,95
				Uście Gorlickie	0,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 93 Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Jodłownik	6,33	1.	Niedźwiedź	0,58
2.	Mszana Dolna	8,30	2.	Kamienica	0,65
3.	Łukowica	8,77	3.	Dobra	0,94
4.	Niedźwiedź	9,11		Limanowa	0,94
5.	Kamienica	9,27		Mszana Dolna	0,94
				Słopnice	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 94. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytko	6,76	1.	Muszyna	0,79
2.	Kamionka Wielka	7,92	2.	Kamionka Wielka	0,80
3.	Łososina Dolna	8,57	3.	Krynica-Zdrój	0,87
4.	Chełmiec	8,84	4.	Chełmiec	0,92
5.	Krynica-Zdrój	8,86		Grybów (m)	0,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Analizując wskaźnik komputeryzacji szkół w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego, należy stwierdzić, że cechował się on znacznym zróżnicowaniem. Wartości omawianego wskaźnika w odniesieniu do gmin znajdujących się w „pierwszej dziesiątce” w klasyfikacji mieściły się bowiem w przedziale od 8,64 do 5,30.

Najmniejszą liczbą uczniów w przeliczeniu na 1 komputer z dostępem do Internetu w analizowanym okresie cechowała się gmina Uście Gorlickie, zajmując pod tym względem pierwsze miejsce wśród 39 badanych gmin Subregionu Sądeckiego. Drugą lokatę w ogólnym zestawieniu, z wartością wskaźnika 5,47, zajęła gmina Moszczenica, natomiast trzecią gmina Jodłownik. Kolejno czwartą i piątą lokatę uzyskały gminy Rytro i Łużna, w których na 1 komputer z dostępem do Internetu przypadało około 7 uczniów.

4.7. Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania

Egzamin ósmoklasisty obejmuje wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów nauczanych w klasach I - VIII. Wyniki tego egzaminu są podstawą dokonywania wyboru programu nauczania oraz metod pracy nauczycieli. Wspomagają one także podnoszenie jakości kształcenia, zwiększając tym samym szanse edukacyjne młodzieży, co ocenić można w dłuższym okresie czasu w tzw. procesie monitorowania. Efekty przeprowadzanej ewaluacji stanowią jednocześnie podstawę formułowania opinii o funkcjonowaniu danej placówki.

Dzięki wprowadzeniu jednolitych egzaminów dla ósmoklasistów oraz sposobu prezentacji wyników przez okręgowe komisje egzaminacyjne, możliwe jest porównanie wyników osiągniętych przez uczniów w poszczególnych szkołach, a także według ich miejsca zamieszkania.

W niniejszym badaniu uwzględniono wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania.

Tab. 95. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	68,46	1.	Ropa	1,21
2.	Rytro	65,10	2.	Laskowa	1,15
3.	Gorlice (m)	65,00		Nawojowa	1,15
4.	Ropa	64,57		Niedźwiedź	1,15
5.	Piwniczna-Zdrój	64,05		Piwniczna-Zdrój	1,15
6.	Stary Sącz	62,66	3.	Biecz	1,14
7.	Laskowa	62,57		Bobowa	1,14
8.	Gorlice	62,27	4.	Sękowa	1,13
9.	Limanowa (m)	62,00	5.	Korzenna	1,12
10.	Grybów (m)	61,38	6.	Grybów (m)	1,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 96. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	65,00		1.	Ropa	1,21
2.	Ropa	64,57		2.	Biecz	1,14
3.	Gorlice	62,27			Bobowa	1,14
4.	Bobowa	60,23		3.	Sękowa	1,13
5.	Moszczonica	59,82		4.	Gorlice (m)	1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 97. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Laskowa	62,57		1.	Laskowa	1,15
2.	Limanowa (m)	62,00			Niedźwiedź	1,15
3.	Mszana Dolna (m)	61,18		2.	Słopnice	1,09
4.	Limanowa	60,38		3.	Mszana Dolna (m)	1,08
5.	Jodłownik	59,21		4.	Jodłownik	1,07
					Tymbark	1,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 98. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	68,46		1.	Nawojowa	1,15
2.	Rytko	65,10			Piwniczna-Zdrój	1,15
3.	Piwniczna-Zdrój	64,05		2.	Korzenna	1,12
4.	Stary Sącz	62,66		3.	Grybów (m)	1,10
5.	Grybów (m)	61,38		4.	Grybów	1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego, przeprowadzonych w 2022 roku, pozwala stwierdzić, że cechowały się one niezbyt dużym zróżnicowaniem. Wartości niniejszego wskaźnika w gminach znajdujących się w gronie liderów rankingu mieściły się w przedziale od 61,38 do 68,46.

Najlepsze wyniki ósmoklasiści uzyskali w mieście Nowy Sącz (68,46). Kolejno w gminie Rytko (65,10) i w mieście Gorlice (65,00). Niewiele niższe wartości wskaźnika odnotowano w gminach Ropa i Piwniczna-Zdrój, które w ogólnym zestawieniu znalazły się kolejno na czwartym i piątym miejscu.

Tab. 99. Kształtowanie się wybranych wskaźników w gminach Subregionu Sądeckiego w latach 2021–2022

Wskaźnik	Dynamika																Liczba zmian								
	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	II.1	II.2	II.3	II.4	II.5	II.6	II.7	II.8	IV.1	IV.2	IV.3	IV.4	IV.5	IV.6	IV.7					
Gołdce (m)																					7	16	1		
Biecz																						12	11	1	
Bobowa																						14	9	1	
Gołdce																						12	11	1	
Lipniki																						15	8	1	
Lubna																						14	8	2	
Mościszka																						14	9	1	
Papa																						11	11	2	
Sęchowa																						11	11	2	
Uście Gołkiew																						12	11	1	
Limanowa (m)																						8	14	2	
Mszana Dolna (m)																						17	6	1	
Mszana Dolna (m)																						10	13	1	
Dobra																						12	11	1	
Jodłownik																						12	11	1	
Kamienica																						12	11	1	
Laskowa																						9	13	2	
Limanowa																						14	7	3	
Lutowica																						9	12	8	
Mszana Dolna																						12	11	1	
Niedzwiedź																						17	6	1	
Słupskie																						13	10	1	
Tymbark																						15	7	2	
Grybów (m)																						13	10	1	
Chelmiec																						15	7	2	
Gródek nad Dunajcem																						13	10	1	
Grybów																						12	11	1	
Kamienka Wielka																						10	13	1	
Korzenia																						14	9	1	
Krynica-Zdrój																						15	6	3	
Lubowa																						14	9	1	
Łączko																						15	8	1	
Łosozna Dolna																						11	12	1	
Międzywoda																						15	8	1	
Międzywoda																						15	8	1	
Nawojowa																						11	11	2	
Pianiczna-Zdrój																						13	10	1	
Podgórz																						11	12	1	
Podgórz																						15	7	2	
Pytów																						15	7	2	
Stary Sącz																						10	12	2	
Nowy Sącz																						13	10	1	
Uczba	19	22	3	4	86	16	6	22	19	32	32	5	28	24	13	14	21	21	13	28	30	37	0	86	
Liczba zmian	16	17	33	35	3	23	33	17	20	7	7	30	11	15	23	24	13	18	25	11	9	2	0	3	
	4	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	3	1	0	0	1	0	0	0	0	39	0

Legenda	
Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących	I.1
Nadwyżka operacyjna per capita	I.2
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	I.3
Dochody własne per capita	I.4
Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita	I.5
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	II.1
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	II.2
Wydatki na promocję gminy per capita	II.3
Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	II.4
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	III.1
Wydatki majątkowe per capita	III.2
Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia	III.3
Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita	III.4
Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita	III.5
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita	III.6
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita	III.7
Środki unijne per capita	III.8
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	IV.1
Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego	IV.2
Wydatki na ochronę zdrowia per capita	IV.3
Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców	IV.4
Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	IV.5
Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer)	IV.6
Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania	IV.7
Zmiana pozytywna	
Zmiana negatywna	
Brak zmiany	

Źródło: opracowanie własne.

III. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SUBREGIONU SĄDECKIEGO

Do wyznaczania syntetycznej oceny aktywności gmin Sądecczyzny wykorzystano następujące wskaźniki szczegółowe wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami dynamiki:

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących;
2. Nadwyżka operacyjna per capita;
3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem;
4. Dochody własne per capita;
5. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita;
6. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita;
7. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita;
8. Wydatki na promocję gminy per capita;
9. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy);
10. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem;
11. Wydatki majątkowe per capita;
12. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia;
13. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita;
14. Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita;
15. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita;
16. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita;
17. Środki unijne per capita;
18. Saldo migracji na 1000 mieszkańców;
19. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego;
20. Wydatki na ochronę zdrowia per capita;
21. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców;
22. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy);
23. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer);
24. Wyniki egzaminów ósmoklasisty.

Wyznaczenie oceny uogólnionej bazowało na średniej arytmetycznej punktów uzyskanych przez gminy w ramach wskaźników w poszczególnych modułach. Przyjęto ścieżkę dwustopniowej oceny aktywności gmin.

Pierwszy etap stanowiła ocena w pięciu modułach: generowanie dochodów, pozainwestycyjna działalność gospodarcza, aktywność inwestycyjna gminy, efekty polityki społecznej oraz dynamika. W tym celu skatalogowano wyniki uzyskane przez wszystkie 39 gmin w każdej z omawianych podgrup. W ramach pierwszego modułu zestawiono wskaźniki dochodowe (cechy

nr 1-5), w ramach modułu drugiego – pozainwestycyjną działalność gospodarczą (cechy nr 6-9), trzeciego – wskaźniki dotyczące aktywności inwestycyjnej (cechy 10-17), czwartego – wskaźniki dotyczące efektów polityki społecznej (cechy 18-24), natomiast piąty moduł obejmował wskaźniki dynamiki (cechy 1-24).

Drugi etap prac polegał na sumowaniu średnich arytmetycznych punktów uzyskanych w ramach pięciu wymienionych modułów, stanowiąc jednocześnie wynik w kategorii głównej. Wyniki ocen w poszczególnych podgrupach zaprezentowano w kolejnych zestawieniach.

Tab. 100. Moduł I. Generowanie dochodów

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Chełmiec	32,40
	Rytko	32,40
2.	Uście Gorlickie	29,40
3.	Nowy Sącz	27,40
4.	Sękowa	27,20
5.	Limanowa (m)	27,00
6.	Mszana Dolna (m)	26,80
7.	Łososina Dolna	26,40
8.	Tymbark	26,00
9.	Krynica-Zdrój	25,80
10.	Piwniczna-Zdrój	24,40
11.	Muszyna	23,80
12.	Gródek nad Dunajcem	23,60
13.	Nawojowa	23,20
14.	Słupnice	22,60
15.	Łabowa	22,20
16.	Gorlice (m)	22,00
	Laskowa	22,00
17.	Bobowa	21,40
18.	Ropa	20,20

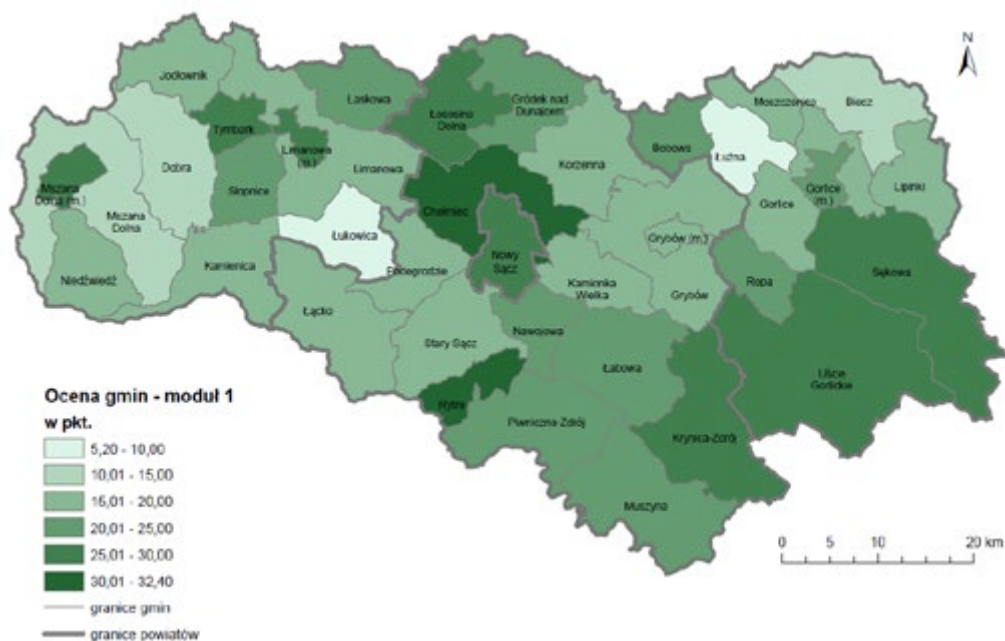
L.p.	Gmina	Punkty
19.	Kamionka Wielka	19,00
20.	Kamienica	18,80
21.	Grybów (m)	18,20
22.	Lipinki	18,00
	Niedzwiedź	18,00
23.	Korzenna	17,80
	Moszczenica	17,80
24.	Łącko	16,80
	Stary Sącz	16,80
25.	Jodłownik	16,60
26.	Grybów	16,40
27.	Gorlice	15,40
28.	Limanowa	15,20
	Podegrodzie	15,20
29.	Dobra	13,20
30.	Mszana Dolna	13,00
31.	Biecz	10,60
32.	Łużna	7,00
33.	Łukowica	5,20

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 101. Moduł I. Generowanie dochodów – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Uście Gorlickie	29,40	1.	Limanowa (m)	27,00	1.	Chełmiec	32,40
2.	Sękowa	27,20	2.	Mszana Dolna (m)	26,80		Rytro	32,40
3.	Gorlice (m)	22,00	3.	Tymbark	26,00	2.	Nowy Sącz	27,40
4.	Bobowa	21,40	4.	Słopnice	22,60	3.	Łososina Dolna	26,40
5.	Ropa	20,20	5.	Laskowa	22,00	4.	Krynica-Zdrój	25,80
6.	Lipinki	18,00	6.	Kamienica	18,80	5.	Piwniczna-Zdrój	24,40
7.	Moszczonica	17,80	7.	Niedźwiedź	18,00	6.	Muszyna	23,80
8.	Gorlice	15,40	8.	Jodłownik	16,60	7.	Gródek n/D	23,60
9.	Biecz	10,60	9.	Limanowa	15,20	8.	Nawojowa	23,20
10.	Łużna	7,00	10.	Dobra	13,20	9.	Łabowa	22,20
			11.	Mszana Dolna	13,00	10.	Kamionka Wielka	19,00
			12.	Łukowica	5,20	11.	Grybów (m)	18,20
						12.	Korzenna	17,80
						13.	Łącko	16,80
							Stary Sącz	16,80
						14.	Grybów	16,40
						15.	Podegrodzie	15,20

Mapa 1. Moduł I. Generowanie dochodów

Źródło: opracowanie własne.

W Subregionie Sądeckim liderem rankingu w module „generowanie dochodów” w 2022 roku zostały gmina Chelmec oraz Rytko, które uzyskały 32,40 punktów. Drugą pozycję w tym zakresie zajęło Uście Gorlickie z wynikiem 29,40. Natomiast na trzecim miejscu, z wartością niższą o pięć punktów od najwyższej, znalazło się miasto Nowy Sącz uzyskując 27,40 punktów.

Z kolei w obszarze pozainwestycyjnej działalności gospodarczej (Tab. 102), liderem zestawienia w 2022 roku okazało się miasto Grybów z wynikiem 29,50 punktów. Drugą pozycję w omawianym module objęła gmina Muszyna (28,75), natomiast trzecią lokatę w ogólnym zestawieniu zajęła gmina Stary Sącz z wynikiem 28,00 punktów.

Tab. 102. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Grybów (m)	29,50	16.	Rytko	20,25
2.	Muszyna	28,75	17.	Nawojowa	19,00
3.	Stary Sącz	28,00	18.	Dobra	18,75
4.	Nowy Sącz	27,00	19.	Gorlice	18,25
	Słopnice	27,00	20.	Korzenna	17,75
5.	Krynica-Zdrój	26,50	21.	Gródek nad Dunajcem	17,25
6.	Limanowa (m)	26,25	22.	Bobowa	17,00
7.	Łososina Dolna	25,25		Łukowica	17,00
7.	Piwniczna-Zdrój	24,75	23.	Łącko	16,50
8.	Mszana Dolna (m)	24,25	24.	Moszczenica	15,75
9.	Tymbark	24,00		Niedźwiedź	15,75
10.	Laskowa	23,00	25.	Sękowa	15,50
11.	Podegrodzie	22,75	26.	Łabowa	14,50
12.	Gorlice (m)	21,75		Łużna	14,50
	Jodłownik	21,75	27.	Kamionka Wielka	14,00
13.	Ropa	21,25	28.	Kamienica	13,50
14.	Lipinki	20,75	29.	Limanowa	11,00
	Mszana Dolna	20,75	30.	Grybów	10,50
15.	Biecz	20,50	31.	Uście Gorlickie	9,75
	Chelmec	20,50			

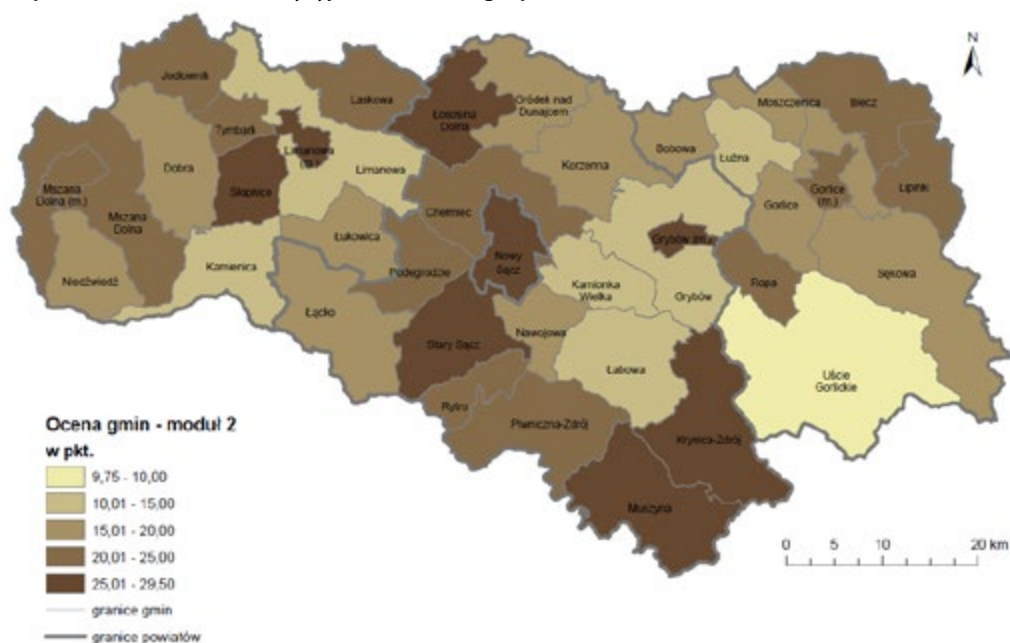
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 103. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Gorlice (m)	21,75	1.	Słupnice	27,00	1.	Grybów (m)	29,50
2.	Ropa	21,25	2.	Limanowa (m)	26,25	2.	Muszyna	28,75
3.	Lipinki	20,75	3.	Mszana Dolna (m)	24,25	3.	Stary Sącz	28,00
4.	Biecz	20,50	4.	Tymbark	24,00	4.	Nowy Sącz	27,00
5.	Gorlice	18,25	5.	Laskowa	23,00	5.	Krynica-Zdrój	26,50
6.	Bobowa	17,00	6.	Jodłownik	21,75	6.	Łososina Dolna	25,25
7.	Moszczenica	15,75	7.	Mszana Dolna	20,75	7.	Piwniczna-Zdrój	24,75
8.	Sękowa	15,50	8.	Dobra	18,75	8.	Podegrodzie	22,75
9.	Łużna	14,50	9.	Łukowica	17,00	9.	Chełmec	20,50
10.	Uście Gorlickie	9,75	10.	Niedzwiedź	15,75	10.	Rytró	20,25
			11.	Kamienica	13,50	11.	Nawojowa	19,00
			12.	Limanowa	11,00	12.	Korzenna	17,75
						13.	Gródek n/D	17,25
						14.	Łącko	16,50
						15.	Łabowa	14,50
						16.	Kamionka Wielka	14,00
						17.	Grybów	10,50

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 2. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

Źródło: opracowanie własne.

Analizując wyniki w module „aktywność inwestycyjna” (Tab. 104), można zauważyć, że pierwsze miejsce wśród 39 badanych gmin Subregionu Sądeckiego zajęła gmina Jodłownik, zdobywając 31,75 pkt. Na drugiej pozycji w ogólnym zestawieniu w 2022 roku znalazła się gmina Lipinki uzyskując 30,50 punktów. „Pierwszą trójkę” w klasyfikacji zamknęła, z wynikiem 30,50 punktów gmina Moszczenica.

Tab. 104. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Jodłownik	31,75
2.	Lipinki	30,50
	Moszczenica	30,50
3.	Łącko	30,00
4.	Korzenna	27,75
	Nawojowa	27,75
5.	Sękowa	27,13
6.	Nowy Sącz	26,00
7.	Rytko	25,63
8.	Grybów (m)	25,25
9.	Muszyna	25,13
10.	Bobowa	23,63
11.	Krynica-Zdrój	22,88
	Mszana Dolna (m)	22,88
12.	Stary Sącz	22,63
13.	Słupnice	21,63
14.	Łukowica	20,88
15.	Podegrodzie	20,75
16.	Biecz	20,38
17.	Tymbark	19,88

L.p.	Gmina	Punkty
18.	Łabowa	19,75
19.	Łużna	19,13
20.	Gorlice (m)	18,88
21.	Ropa	18,25
22.	Uście Gorlickie	17,13
23.	Kamionka Wielka	17,00
24.	Grybów	16,38
	Laskowa	16,38
25.	Dobra	16,00
26.	Kamienica	15,75
27.	Gródek nad Dunajcem	15,00
28.	Łososina Dolna	13,88
29.	Mszana Dolna	13,75
30.	Gorlice	13,63
31.	Limanowa (m)	13,25
32.	Limanowa	11,25
33.	Chełmiec	10,75
	Piwniczna-Zdrój	10,75
34.	Niedźwiedz	9,25

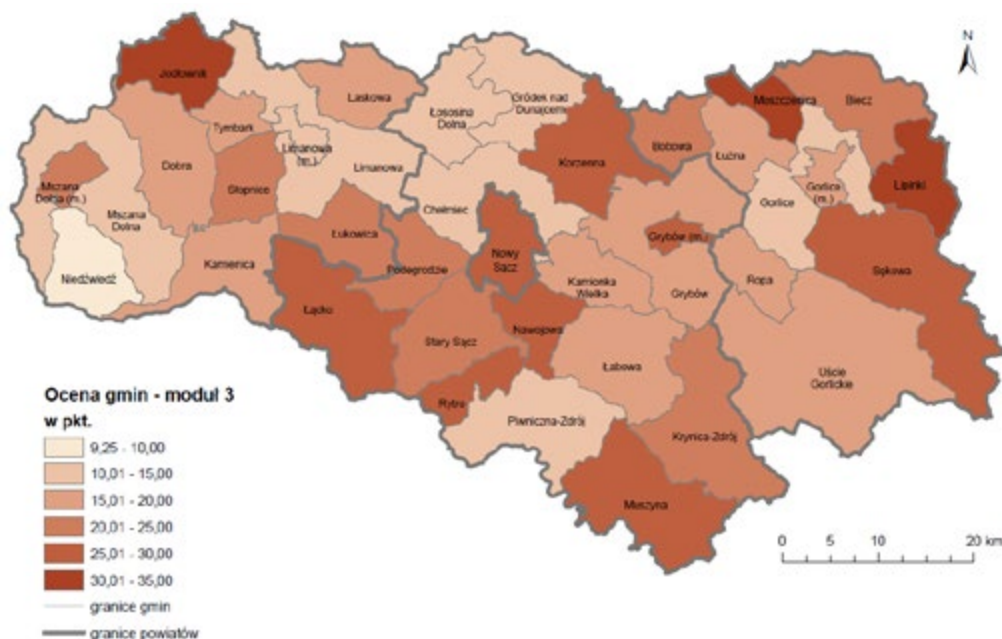
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 105. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Lipinki	30,50	1.	Jodłownik	31,75	1.	Łącko	30,00
	Moszczonica	30,50	2.	Mszana Dolna (m)	22,88	2.	Korzenna	27,75
2.	Sękowa	27,13	3.	Słopnice	21,63		Nawojowa	27,75
3.	Bobowa	23,63	4.	Łukowica	20,88	3.	Nowy Sącz	26,00
4.	Biecz	20,38	5.	Tymbark	19,88	4.	Rytró	25,63
5.	Łużna	19,13	6.	Laskowa	16,38	5.	Grybów (m)	25,25
6.	Gorlice (m)	18,88	7.	Dobra	16,00	6.	Muszyna	25,13
7.	Ropa	18,25	8.	Kamienica	15,75	7.	Krynica-Zdrój	22,88
8.	Uście Gorlickie	17,13	9.	Mszana Dolna	13,75	8.	Stary Sącz	22,63
9.	Gorlice	13,63	10.	Limanowa (m)	13,25	9.	Podegrodzie	20,75
			11.	Limanowa	11,25	10.	Łabowa	19,75
			12.	Niedźwiedź	9,25	11.	Kamionka Wielka	17,00
						12.	Grybów	16,38
						13.	Gródek n/D	15,00
						14.	Łososina Dolna	13,88
						15.	Chełmiec	10,75
							Piwniczna-Zdrój	10,75

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 3. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy

Źródło: opracowanie własne.

Czwartym modułem, który wzięto pod uwagę w przygotowaniu oceny aktywności gmin Subregionu Sądeckiego, był moduł „efekty polityki społecznej” (Tab. 106). Liderem w tym module okazało się miasto Nowy Sącz, które w omawianym obszarze uzyskało 29,00 punktów. Kolejnymi jednostkami w tym zestawieniu zostały: gmina Rytko (26,29) oraz Uście Gorlickie (25,71).

Tab. 106. Moduł IV. Efekty polityki społecznej

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Nowy Sącz	29,00
2.	Rytko	26,29
3.	Uście Gorlickie	25,71
4.	Sękowa	24,71
5.	Ropa	24,29
6.	Chełmiec	24,14
7.	Mszana Dolna (m)	23,14
8.	Krynica-Zdrój	22,86
9.	Gorlice (m)	22,57
	Jodłownik	22,57
10.	Gorlice	22,14
	Tymbark	22,14
11.	Łużna	22,00
	Muszyna	22,00
12.	Bobowa	21,86
	Podegrodzie	21,86
13.	Lipinki	21,57
14.	Moszczenica	21,14
15.	Kamienica	21,00
	Kamionka Wielka	21,00
	Limanowa (m)	21,00

L.p.	Gmina	Punkty
16.	Grybów (m)	20,29
17.	Biecz	20,14
18.	Łososina Dolna	20,00
19.	Nawojowa	18,14
20.	Gródek nad Dunajcem	18,00
	Laskowa	18,00
21.	Piwniczna-Zdrój	17,71
22.	Dobra	17,29
23.	Łukowica	16,86
24.	Korzenna	16,43
25.	Grybów	15,86
26.	Mszana Dolna	15,71
27.	Stary Sącz	15,57
28.	Limanowa	15,29
29.	Łącko	14,43
30.	Niedźwiedz	14,29
31.	Słopnice	12,57
32.	Łabowa	11,57

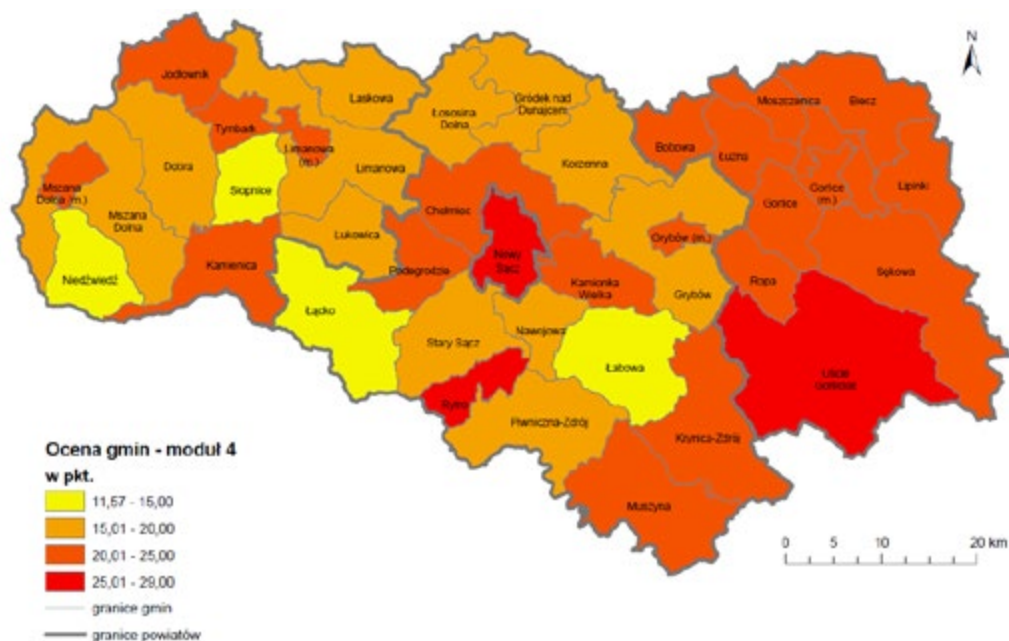
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 107. Moduł IV. Efekty polityki społecznej – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Uście Gorlickie	25,71	1.	Mszana Dolna (m)	23,14	1.	Nowy Sącz	29,00
2.	Sękowa	24,71	2.	Jodłownik	22,57	2.	Rytry	26,29
3.	Ropa	24,29	3.	Tymbark	22,14	3.	Chełmiec	24,14
4.	Gorlice (m)	22,57	4.	Kamienica	21,00	4.	Krynica-Zdrój	22,86
5.	Gorlice	22,14		Limanowa (m)	21,00	5.	Muszyna	22,00
6.	Łużna	22,00	5.	Laskowa	18,00	6.	Podegrodzie	21,86
7.	Bobowa	21,86	6.	Dobra	17,29	7.	Kamionka Wielka	21,00
8.	Lipinki	21,57	7.	Łukowica	16,86	8.	Grybów (m)	20,29
9.	Moszczenica	21,14	8.	Mszana Dolna	15,71	9.	Łososina Dolna	20,00
10.	Biecz	20,14	9.	Limanowa	15,29	10.	Nawojowa	18,14
			10.	Niedźwiedź	14,29	11.	Gródek n/D	18,00
			11.	Słopnice	12,57	12.	Piwniczna-Zdrój	17,71
						13.	Korzenna	16,43
						14.	Grybów	15,86
						15.	Stary Sącz	15,57
						16.	Łącko	14,43
						17.	Łabowa	11,57

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 4. Moduł IV. Efekty polityki społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Zestawiając gminy w module „dynamika” obserwuje się, iż pierwsze miejsce w 2022 roku zajęła gmina Słopnice osiągając 27,58 punktów. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się kolejno: gmina Rytro (27,17 punktów) oraz miasto Mszana Dolna (25,00 punktów). Pozostałe wyniki przedstawia Tab. 108.

Tab. 108. Moduł V. Dynamika

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Słopnice	27,58
2.	Rytro	27,17
3.	Mszana Dolna (m)	25,00
4.	Grybów (m)	24,67
5.	Chełmiec	23,71
6.	Muszyna	23,63
7.	Lipinki	23,33
8.	Tymbark	22,92
9.	Kamienica	22,88
10.	Kamionka Wielka	22,42
11.	Bobowa	21,75
	Moszczenica	21,75
	Niedźwiedź	21,75
12.	Ropa	21,58
13.	Krynica-Zdrój	21,17
14.	Uście Gorlickie	20,63
15.	Piwniczna-Zdrój	20,50
16.	Gródek nad Dunajcem	20,42
17.	Laskowa	20,29
18.	Łużna	20,21

L.p.	Gmina	Punkty
19.	Nawojowa	20,08
20.	Korzenna	19,79
21.	Mszana Dolna	19,54
22.	Nowy Sącz	19,46
23.	Łabowa	19,29
24.	Łącko	19,25
25.	Łososina Dolna	18,96
26.	Dobra	18,88
	Łukowica	18,88
27.	Jodłownik	17,96
28.	Biecz	17,75
29.	Sękowa	17,58
30.	Gorlice	17,33
31.	Stary Sącz	16,50
32.	Podegrodzie	16,25
33.	Grybów	15,58
34.	Limanowa (m)	15,08
35.	Gorlice (m)	14,96
36.	Limanowa	14,63

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 109. Moduł V. Dynamika – ocena w powiatach

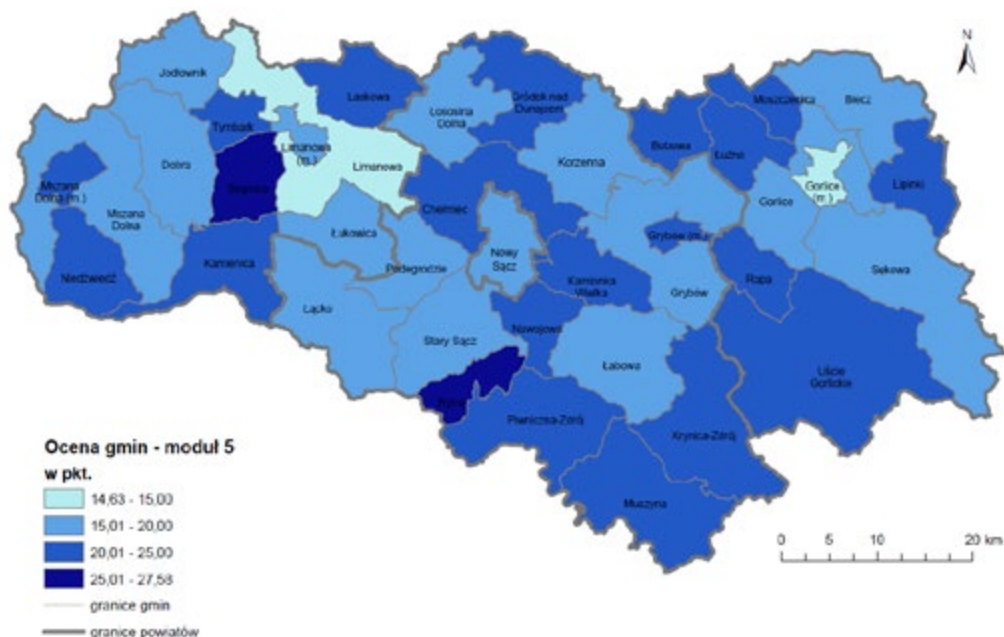
Powiat gorlicki		
L.p.	Gmina	Punkty
1.	Lipinki	23,33
2.	Bobowa	21,75
	Moszczonica	21,75
3.	Ropa	21,58
4.	Uście Gorlickie	20,63
5.	Łużna	20,21
6.	Biecz	17,75
7.	Sękowa	17,58
8.	Gorlice	17,33
9.	Gorlice (m)	14,96

Powiat limanowski		
L.p.	Gmina	Punkty
1.	Słupnice	27,58
2.	Mszana Dolna (m)	25,00
3.	Tymbark	22,92
4.	Kamienica	22,88
5.	Niedźwiedź	21,75
6.	Laskowa	20,29
7.	Mszana Dolna	19,54
8.	Dobra	18,88
	Łukowica	18,88
9.	Jodłownik	17,96
10.	Limanowa (m)	15,08
11.	Limanowa	14,63

Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty
1.	Rytm	27,17
2.	Grybów (m)	24,67
3.	Chełmiec	23,71
4.	Muszyna	23,63
5.	Kamionka Wielka	22,42
6.	Krynica-Zdrój	21,17
7.	Piwniczna-Zdrój	20,50
8.	Gródek n/D	20,42
9.	Nawojowa	20,08
10.	Korzenna	19,79
11.	Nowy Sącz	19,46
12.	Łabowa	19,29
13.	Łącko	19,25
14.	Łososina Dolna	18,96
15.	Stary Sącz	16,50
16.	Podegrodzie	16,25
17.	Grybów	15,58

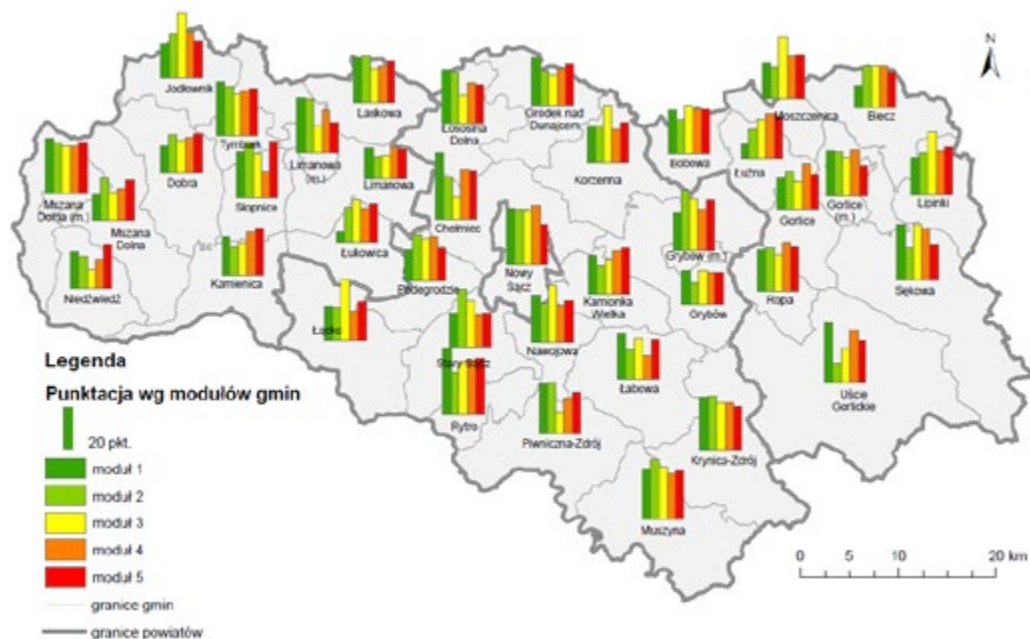
Źródło: opracowanie własne.

Mapa 5. Moduł V. Dynamika

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 6. Podsumowanie wyników w poszczególnych modułach

Źródło: opracowanie własne.

Prezentując wyniki drugiej części, czyli oceny uogólnionej, trzeba przypomnieć, iż jest ona prostą agregacją ocen w ramach pięciu wcześniej omówionych modułów. Tab. 110 prezentuje ostateczne wyniki oceny aktywności gmin Subregionu Sądeckiego za 2022 rok.

W roku 2022 najbardziej aktywną jednostką terytorialną w Subregionie Sądeckim okazała się gmina Ryto, która uzyskała łącznie 131,74 punktów. Drugą lokatę pod względem oceny końcowej uzyskało miasto Nowy Sącz w przypadku, którego ogólna ocena wyniosła 128,86 punktów i była niewiele niższa od najwyższej (o 2,88 punktu). „Pierwszą trójkę” liderów rankingu aktywności gmin Subregionu Sądeckiego za 2022 rok zamknęła z wynikiem 123,31 gmina Muszyna.

Tab. 110. OCENA KOŃCOWA

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Rytko	131,74
2.	Nowy Sącz	128,86
3.	Muszyna	123,31
4.	Mszana Dolna (m)	122,07
5.	Krynica-Zdrój	119,21
6.	Grybów (m)	117,91
7.	Tymbark	114,94
8.	Lipinki	114,15
9.	Sękowa	112,12
10.	Chełmiec	111,50
11.	Słupnice	111,38
12.	Jodłownik	110,63
13.	Nawojowa	108,17
14.	Moszczenica	106,94
15.	Bobowa	105,64
16.	Ropa	105,57
17.	Łososina Dolna	104,49
18.	Uście Gorlickie	102,62
19.	Limanowa (m)	102,58
20.	Gorlice (m)	100,16

L.p.	Gmina	Punkty
21.	Laskowa	99,67
22.	Korzenna	99,52
23.	Stary Sącz	99,50
24.	Piwniczna-Zdrój	98,11
25.	Łącko	96,98
26.	Podegrodzie	96,81
27.	Gródek nad Dunajcem	94,27
28.	Kamionka Wielka	93,42
29.	Kamienica	91,93
30.	Biecz	89,37
31.	Łabowa	87,31
32.	Gorlice	86,75
33.	Dobra	84,12
34.	Łużna	82,84
35.	Mszana Dolna	82,75
36.	Niedźwiedź	79,04
37.	Łukowica	78,82
38.	Grybów	74,72
39.	Limanowa	67,37

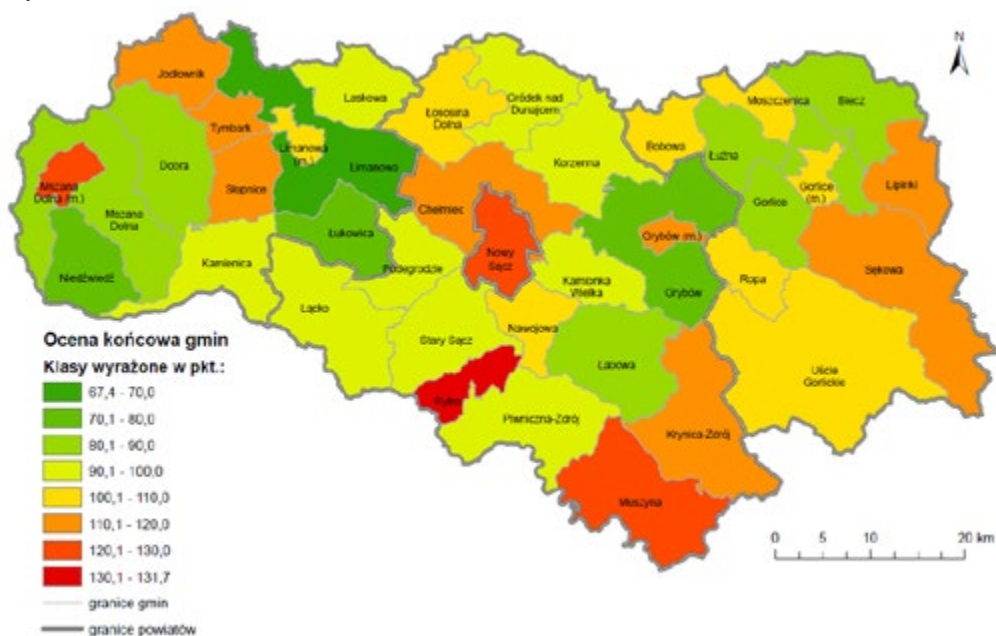
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 111. OCENA KOŃCOWA – w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Lipinki	114,15	1.	Mszana Dolna (m)	122,07	1.	Rytró	131,74
2.	Sękowa	112,12	2.	Tymbark	114,94	2.	Nowy Sącz	128,86
3.	Moszczonica	106,94	3.	Słopnice	111,38	3.	Muszyna	123,31
4.	Bobowa	105,64	4.	Jodłownik	110,63	4.	Krynica-Zdrój	119,21
5.	Ropa	105,57	5.	Limanowa (m)	102,58	5.	Grybów (m)	117,91
6.	Uście Gorlickie	102,62	6.	Laskowa	99,67	6.	Chełmiec	111,50
7.	Gorlice (m)	100,16	7.	Kamienica	91,93	7.	Nawojowa	108,17
8.	Biecz	89,37	8.	Dobra	84,12	8.	Łososina Dolna	104,49
9.	Gorlice	86,75	9.	Mszana Dolna	82,75	9.	Korzenna	99,52
10.	Łużna	82,84	10.	Niedźwiedź	79,04	10.	Stary Sącz	99,50
			11.	Łukowica	78,82	11.	Piwniczna-Zdrój	98,11
			12.	Limanowa	67,37	12.	Łącko	96,98
						13.	Podegrodzie	96,81
						14.	Gródek n/D	94,27
						15.	Kamionka Wielka	93,42
						16.	Łabowa	87,31
						17.	Grybów	74,72

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 7. OCENA KOŃCOWA

Źródło: opracowanie własne.

IV. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SĄDECCZYNY W LATACH 2018-2022

W celu porównania wyników aktywności gmin Sądecczyzny w okresie pięcioletnim oraz ich wnikliwej interpretacji, dokonano uogólnionej oceny uzyskanych przez badane jednostki – wyników aktywności w poszczególnych latach (Tab. 112).

Tab. 112. Wskaźniki uogólnionej oceny aktywności samorządów w latach 2018-2022

Miejsce	2018		2019		2020		2021		2022	
	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa
1.	Muszyna	133,61	Muszyna	137,70	Sękowa	127,69	Nowy Sącz	139,04	Rytko	131,74
2.	Chełmiec	131,38	Gorlice (m)	130,77	Limanowa (m)	124,90	Limanowa (m)	129,22	Nowy Sącz	128,86
3.	Nowy Sącz	131,38	Nowy Sącz	129,32	Nowy Sącz	122,09	Jodłownik	128,86	Muszyna	123,31
4.	Stary Sącz	131,16	Stary Sącz	128,18	Uście Gorlickie	121,46	Sękowa	123,57	Mszana Dolna (m)	122,07
5.	Krynica-Zdrój	125,84	Krynica-Zdrój	126,83	Bobowa	119,11	Gorlice (m)	121,81	Krynica-Zdrój	119,21
6.	Limanowa (m)	118,23	Limanowa (m)	119,68	Krynica-Zdrój	118,37	Tymbark	118,18	Grybów (m)	117,91
7.	Mszana Dolna (m)	114,26	Chełmiec	118,05	Muszyna	114,66	Muszyna	114,64	Tymbark	114,94
8.	Nawojowa	112,76	Nawojowa	116,44	Stary Sącz	114,23	Korzenna	113,42	Lipinki	114,15
9.	Gorlice (m)	112,72	Moszczenica	113,49	Lipinki	113,52	Krynica-Zdrój	113,06	Sękowa	112,12
10.	Tymbark	109,67	Sękowa	104,08	Mszana Dolna (m)	113,13	Nawojowa	112,41	Chełmiec	111,50

Źródło: opracowanie własne.

W analizowanym okresie cztery jednostki, czyli: gmina Muszyna, Sękowa, Rytko i miasto Nowy Sącz zajmowały najwyższe miejsca w rankingu aktywności. Dwukrotnie tytuł najaktywniejszej gminy przypadł Muszynie.

Poszerzoną analizę do sześciu najlepszych lokat zamieszczono w Tab. 113. Najczęściej w pierwszej szóstce pojawiał się Nowy Sącz (pięciokrotnie). Cztery razy w grupie najlepszych sześciu gmin pojawiała się gmina Krynica-Zdrój i miasto Limanowa. Miasto Gorlice i Muszyna zajmowały wysokie lokaty trzykrotnie.

Tab. 113. Wykaz gmin, które plasowały się w pierwszej „szóstce” w pięciu edycjach rankingu

Miejsce	Gmina	Miejsce w czołówce
1.	Nowy Sącz	5
2.	Krynica-Zdrój	4
	Limanowa (m)	4
3.	Gorlice (m)	3
	Muszyna	3
4.	Sękowa	2
	Stary Sącz	2
5.	Bobowa	1
	Chełmiec	1
	Jodłownik	1
	Mszana Dolna (m)	1
	Rytko	1
	Tymbark	1
	Uście Gorlickie	1

Źródło: opracowanie własne.

W Tab.114 zestawiono dziesięć najlepszych gmin Subregionu Sądeckiego podając wyniki osiągnięte w badanych latach (2018-2022). Gminy zaprezentowano alfabetycznie.

Tab. 114. Ocena aktywności gmin Sądeczczyzny za 5 lat

Gmina	2018	2019	2020	2021	2022
Chełmiec	131,38	118,05	106,41	96,40	111,50
Gorlice (m)	112,72	130,77	111,06	121,81	100,16
Krynica-Zdrój	125,84	126,83	118,37	113,06	119,21
Limanowa (m)	118,23	119,68	124,90	129,22	102,58
Mszana Dolna (m)	114,26	94,43	113,13	104,89	122,07
Muszyna	133,61	137,70	114,66	114,64	123,31
Nawojowa	112,76	116,44	100,92	112,41	108,17
Nowy Sącz	131,38	129,32	122,09	139,04	128,86
Sękowa	108,21	104,08	127,69	123,57	112,12
Stary Sącz	131,16	128,18	114,23	107,06	99,50

Źródło: opracowanie własne.

W Tab. 116 podano uśrednione wyniki, jakie gminy Subregionu Sądeckiego osiągnęły w ramach kolejno analizowanych modułów. W module – generowanie dochodów (M1) najlepszą okazała się gmina Chełmiec. W kolejnym module, tj. pozainwestycyjna działalność gospodarcza (M2), pierwsze miejsce przypadło miastu Limanowa. Moduł – aktywność inwestycyjna gmin (M3) wygrała gmina Stary Sącz, a najlepszą gminą w module – efekty polityki społecznej (M4) był Nowy Sącz. W zakresie dynamiki najwięcej punktów zdobyła gmina Lipinki.

Tab. 116. Uśrednione oceny częściowe (w podgrupach) – za lata 2018-2022

L.p.	Gmina	M1	L.p.	Gmina	M2	L.p.	Gmina	M3
1.	Chełmiec	32,08	1.	Limanowa (m)	27,05	1.	Stary Sącz	30,60
2.	Nowy Sącz	30,64	2.	Muszyna	26,65	2.	Sękowa	29,63
3.	Muszyna	30,20	3.	Krynica-Zdrój	26,30	3.	Łącko	28,53
4.	Limanowa (m)	29,36		Stary Sącz	26,30	4.	Moszczenica	26,55
5.	Nawojowa	28,52	4.	Laskowa	25,85	5.	Nawojowa	25,95
6.	Rytro	27,88	5.	Piwniczna-Zdrój	24,60	6.	Korzenna	25,68
7.	Krynica-Zdrój	27,48	6.	Gorlice (m)	24,15	7.	Bobowa	25,43
8.	Tymbark	26,60	7.	Podegrodzie	23,85	8.	Lipinki	24,93
9.	Gorlice (m)	26,00	8.	Nowy Sącz	23,80	9.	Muszyna	24,75
10.	Sękowa	25,28	9.	Mszana Dolna (m)	23,60	10.	Nowy Sącz	24,53

L.p.	Gmina	M4	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	30,09	1.	Lipinki	22,18
2.	Uście Gorlickie	25,54	2.	Kamienica	22,12
	Krynica-Zdrój	25,54	3.	Kamionka Wielka	22,04
3.	Rytro	24,52	4.	Rytro	21,83
4.	Gorlice (m)	24,31	5.	Grybów (m)	21,79
5.	Chełmiec	24,20	6.	Laskowa	21,53
6.	Gorlice	23,91	7.	Słopnice	21,44
7.	Kamionka Wielka	23,08	8.	Jodłownik	21,37
8.	Limanowa (m)	22,54	9.	Dobra	21,26
9.	Łużna	22,51	10.	Mszana Dolna	22,18

Źródło: opracowanie własne.

Analizując wyniki osiągnięte przez poszczególne gminy Subregionu Sądeckiego w latach 2018-2022 dokonano końcowej, uśrednionej oceny aktywności. Prezentuje ją Tab. 117.

Tab. 117. Uśredniona ocena aktywności gmin Sądeckizny za lata 2018-2022

L.p.	Gmina	Uśredniona ocena końcowa
1.	Nowy Sącz	130,14
2.	Muszyna	124,78
3.	Krynica-Zdrój	120,66
4.	Limanowa (m)	118,92
5.	Stary Sącz	116,03
6.	Gorlice (m)	115,30
7.	Sękowa	115,13
8.	Chelmiec	112,75
9.	Nawojowa	110,14
10.	Mszana Dolna (m)	109,76

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki przeprowadzonej analizy pozwalają stwierdzić, iż najwyższą uśrednioną ocenę końcową za lata 2018-2022 uzyskał Nowy Sącz (130,14 punktów). Ponad 5 punktów mniej uzyskała w tym zakresie gmina Muszyna, która z wynikiem 124,78 punktów zajęła drugie miejsce w klasyfikacji. Trzecią pozycję w rankingu osiągnęła z kolei gmina Krynica-Zdrój (120,66 punktów). W „pierwszej szóstce” według uśrednionej oceny aktywności gmin Sądeckizny za lata 2018-2022 znalazły się ponadto: miasto Limanowa (118,92 punktów), gmina Stary Sącz (116,03 punktów) oraz miasto Gorlice (115,30 punktów).

Bibliografia:

1. Bittnerowa E., Zmiana uwarunkowań rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych w Wielkopolsce, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 1999.
2. Kapusta F., Przedsiębiorczość. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Forum Naukowe, Poznań – Wrocław 2006.
3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 801).
4. Sobiecki R., Przedsiębiorca – przedsiębiorstwo – przedsiębiorczość, [w:] H. Godlewska – Majkowska (red), Przedsiębiorczość. Jak założyć i prowadzić własną firmę?, Wyd. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009.
5. Ustawa z dnia 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267).
6. Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 679).
7. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 735).
8. Ustawa z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).
9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. t Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 803, z późn. zmianami).

Spis tabel i map

Tab. 1. Gminy Subregionu Sądeckiego – zestawienie jednostek poddanych badaniu	8
Tab. 2. Wskaźniki uwzględnione w opracowaniu	10
Tab. 3. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie	12
Tab. 4. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	12
Tab. 5. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	12
Tab. 6. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	13
Tab. 7. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	14
Tab. 8. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	14
Tab. 9. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	15
Tab. 10. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	15
Tab. 11. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie	17
Tab. 12. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	18
Tab. 13. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	18
Tab. 14. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	18
Tab. 15. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	19
Tab. 16. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	19
Tab. 17. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	20
Tab. 18. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	20
Tab. 19. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	22
Tab. 20. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	22
Tab. 21. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	22
Tab. 22. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	23
Tab. 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie	24
Tab. 24. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	24
Tab. 25. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	24
Tab. 26. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	25
Tab. 27. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie	26
Tab. 28. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	26
Tab. 29. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	27
Tab. 30. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	27

Tab. 31. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	28
Tab. 32. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	28
Tab. 33. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	29
Tab. 34. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	29
Tab. 35. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	30
Tab. 36. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	31
Tab. 37. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	31
Tab. 38. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	31
Tab. 39. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie	32
Tab. 40. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	33
Tab. 41. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	33
Tab. 42. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	33
Tab. 43. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	34
Tab. 44. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	35
Tab. 45. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	35
Tab. 46. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	35
Tab. 47. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia	36
Tab. 48. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat gorlicki	37
Tab. 49. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat limanowski	37
Tab. 50. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat nowosądecki	37
Tab. 51. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	38
Tab. 52. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	39
Tab. 53. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	39
Tab. 54. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	39
Tab. 55. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	40
Tab. 56. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	41
Tab. 57. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	41
Tab. 58. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	41
Tab. 59. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	43
Tab. 60. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	43
Tab. 61. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	43
Tab. 62. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	44

Tab. 63. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	45
Tab. 64. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	45
Tab. 65. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	45
Tab. 66. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	46
Tab. 67. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	47
Tab. 68. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	47
Tab. 69. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	47
Tab. 70. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	48
Tab. 71. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie	49
Tab. 72. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	49
Tab. 73. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	49
Tab. 74. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	50
Tab. 75. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie	51
Tab. 76. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	51
Tab. 77. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	52
Tab. 78. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	52
Tab. 79. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	53
Tab. 80. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	53
Tab. 81. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	54
Tab. 82. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	54
Tab. 83. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie	55
Tab. 84. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	56
Tab. 85. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	56
Tab. 86. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	56
Tab. 87. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie	57
Tab. 88. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	58
Tab. 89. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	58
Tab. 90. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	58
Tab. 91. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie	59
Tab. 92. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	60
Tab. 93. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	60
Tab. 94. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	60
Tab. 95. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie	61
Tab. 96. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki	62
Tab. 97. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski	62

Tab. 98. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki	62
Tab. 99. Kształtowanie się wybranych wskaźników w gminach Subregionu Sądeckiego w latach 2021–2022	63
Tab. 100. Moduł I. Generowanie dochodów	66
Tab. 101. Moduł I. Generowanie dochodów – ocena w powiatach	67
Mapa 1. Moduł I. Generowanie dochodów	67
Tab. 102. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza	68
Tab. 103. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza – ocena w powiatach	69
Mapa 2. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza	69
Tab. 104. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy	70
Tab. 105. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy – ocena w powiatach	71
Mapa 3. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy	71
Tab. 106. Moduł IV. Efekty polityki społecznej	72
Tab. 107. Moduł IV. Efekty polityki społecznej – ocena w powiatach	73
Mapa 4. Moduł IV. Efekty polityki społecznej	73
Tab. 108. Moduł V. Dynamika	74
Tab. 109. Moduł V. Dynamika – ocena w powiatach	75
Mapa 5. Moduł V. Dynamika	75
Mapa 6. Podsumowanie wyników w poszczególnych modułach	76
Tab. 110. OCENA KOŃCOWA	77
Tab. 111. OCENA KOŃCOWA – w powiatach	78
Mapa 7. OCENA KOŃCOWA	78
Tab. 112. Wskaźniki uogólnionej oceny aktywności samorządów w latach 2018-2022	79
Tab. 113. Wykaz gmin, które plasowały się w pierwszej „szóstce” w pięciu edycjach rankingu	80
Tab. 114. Ocena aktywności gmin Sądeckich za 5 lat	80
Tab. 116. Uśrednione oceny cząstkowe (w podgrupach) – za lata 2018-2022	81
Tab. 117. Uśredniona ocena aktywności gmin Sądeckich za lata 2018-2022	82

INWESTYCJA GONI INWESTYCJĘ – TAK PRACUJĄ WŁADZE POWIATU NOWOSĄDECKIEGO!

Marek Kwiatkowski Starosta Nowosądecki

Ponad 130 kilometrów wyremontowanych dróg, 32 kilometry wybudowanych chodników, 14 wybudowanych lub zmodernizowanych mostów – to bilans czterech lat pracy starosty nowosądeckiego Marka Kwiatkowskiego, Zarządu i Rady Powiatu. To również wynik współpracy władz Powiatu Nowosądeckiego z wójtami i burmistrzami Sądeczyny. Udział finansowy gmin w tych inwestycjach to ponad 16 milionów złotych. **W sumie, w latach 2019-2022 władze Powiatu przeznaczyły na inwestycje drogowe ponad 239 milionów złotych! W tym, całkiem spora kwota została pozyskana ze środków zewnętrznych – 112,57 milionów złotych.** Dzięki temu budżet Powiatu nie został dodatkowo obciążony.

- Dobrze rozwinięta i zmodernizowana sieć dróg jest bardzo ważna nie tylko z punktu widzenia

bezpieczeństwa, co oczywiście jest rzeczą najważniejszą – mówi starosta nowosądecki Marek Kwiatkowski. – Dobre połączenia, wyremontowane drogi i mosty przekładają się bezpośrednio na rozwój gospodarczy Sądeczyny i to, że mieszkańcom żyje się lepiej. Ma to również wpływ na rozwój turystyki i coraz większe rzesze turystów, którzy chętniej do nas przyjeżdżają.

Bezpieczeństwo mieszkańców jest dla obecnych władz Powiatu Nowosądeckiego sprawą priorytetową. W ciągu ostatnich czterech lat na drogach powiatowych pojawiło się ponad 70 nowych przejść dla pieszych - a kolejne są realizowane, powstały 32 km chodników, a drogi są odpowiednio oznakowane. Co roku władze Powiatu wspierają finansowo służby odpowiadające za bezpieczeństwo przekazując spore środki na wyposażenie i zakup sprzętu dla strażaków, WOPR, GOPR, Policji i innych.

- Odnowiliśmy również całą flotę karettek Sądeckiego Pogotowia Ratunkowego, wymieniając stare i zużyte ambulanse na najnowocześniejsze karetki wyposażone w aparaturę ratującą życie – dodaje starosta Marek Kwiatkowski. – Większość z tych samochodów ma napęd na cztery koła, co pozwala na szybkie dotarcie na miejsce zdarzenia i udzielenie profesjonalnej pomocy. Obecnie SPR ma 14 zespołów ratunkowych i każdy z nich dysponuje nowym ambulansem.

ROŚNIE POWIATOWE CENTRUM SPORTU W MARCINKOWICACH

Po oddaniu do użytku i oficjalnym otwarciu Hali sportowej ze strzelnicą w Marcinkowicach, przyszedł czas na kolejną inwestycję – budowę części lekkoatletycznej Powiatowego Centrum Sportu. Prace są zaawansowane, a otwarcie gotowych obiektów zaplanowano na październik tego roku. To największa inwestycja sportowa w historii Powiatu Nowosądeckiego. Gigantyczna i wielomilionowa budowa jest realizowana dzięki stroście nowosądeckiemu Markowi Kwiatkowskiemu, Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu Nowosądeckiego. W lutym tego roku, w Starostwie Powiatowym w Nowym Sączu została podpisana umowa z konsor-

cjum trzech firm, które wybuduje obiekty. Wśród nich znajdą się między innymi: otwarty basen pływakki, w którym woda będzie podgrzewana pompami ciepła i fotowoltaiką, boisko wielofunkcyjne, kort tenisowy, bieżnia, skocznia do skoku w dal i wznwyż, miejsce do pchnięcia kulą, rzutu dyskiem i młotem, przeszklone boisko do squasha. Powstanie także boisko do gry w piłkę plażową (siatkówka) i siłownia zewnętrzna. **Koszt inwestycji to ponad 12 milionów złotych!**

Przypomnijmy, że w listopadzie ubiegłego roku została oddana do użytku nowoczesna hala ze strzelnicą. Hala jest nowoczesna i pełnowymiarowa, z zapleczem sportowym. Można w niej

rozgrywać mecze piłki halowej siatkowej, koszykowej, nożnej, zaplanować rozgrywki w unihokeja, tenisa ziemnego i stołowego. Obiekt jest przeznaczony dla uczniów szkół powiatowych, ale również dla mieszkańców i zespołów sportowych. Jest tutaj miejsce dla kibiców, ścianka wspinaczkowa, prysznic, szatnia i parking. W hali znajduje się również nowoczesna strzelnica na osiem stanowisk. Wartość tej inwestycji to 15,6 miliona złotych, z czego 14 milionów zostało pozyskane ze środków zewnętrznych.

W sumie, budowa całości Powiatowego Centrum Sportu w Marcinkowicach przekroczy 35 milionów złotych.

Nowy Sącz

MIEJSKI
OSRODEK
KULTURY
W NOWYM
SĄCZU

Sądecka Jesień Kulturalna

Patronat Honorowy: Prezydent Miasta Nowego Sącza Ludomir Handzel

Zapraszam!

Ludomir Handzel
PREZYDENT MIASTA NOWEGO SĄCZA

9 IX – 9 X 2023

SPEKTAKLE KONCERTY STAND-UP KABARETY

SARA JAMES / LEMON / ANDRZEJCZAK • OSTROWSKA • SKAWIŃSKI
ZAKOPOWER / GOOROLESKA / BRATHANKI / MUZYKA FILMOWA
ABBA • QUEEN • VANGELIS – CHÓRY / KULT / RALPH KAMINSKI

KONCERTY

odbywają się w Amfiteatrze w Parku Strzelackim
w Nowym Sączu, ul. Ogrodowa 19

SPEKTAKLE

odbywają się w Miejskim Ośrodku Kultury
w Nowym Sączu, Al. Wolności 23

Repertuar oraz sprzedaż biletów:

www.sadeckajesienkulturalna.pl

oraz www.mok.nowysacz.pl

oraz w kasie MOK (pn. - pt. w godz. 8:00 - 16:00)

Al. Wolności 23, 33-300 Nowy Sącz

tel. 500 27 37 27 · bilety@mok.nowysacz.pl

**BILETY
JUŻ DOSTĘPNE**

patronat medialny

www.sadeckajesienkulturalna.pl

Ludomir Handzel
PREZYDENT MIASTA NOWEGO SĄCZA

Nowy Sącz

MIEJSKI
OŚRODEK
KULTURY
W NOWYM
SĄCZU

Sądecka Jesień Kulturalna

Patronat Honorowy: Prezydent Miasta Nowego Sącza Ludomir Handzel

Zapraszam!

Ludomir Handzel

PREZYDENT MIASTA NOWEGO SĄCZA

KONCERTY 2023

9 IX / SB / godz. 19:00 / AMFITEATR

Robimy Coś Więcej

Niepoprawni Optymiści 3.0
bilety wkrótce

15 IX / PT / godz. 19:30 / AMFITEATR

SARA JAMES

cena: 80zł / 60zł KN*

16 IX / SB / godz. 19:30 / AMFITEATR

LemON

cena: 130zł / 110zł KN*

17 IX / ND / godz. 18:30 / AMFITEATR

NOC LEGEND

POLSKIEGO ROCKA

Felicjan Andrzejczak / Adam Kalinowski
Andrzej Krzywy / Małgorzata Ostrowsk
Grzegorz Skawiński
Wanda Kwietniewska (Wanda i Banda)
cena: 180zł / 150zł KN*

23 IX / SB / godz. 19:30 / AMFITEATR

ZAKOPOWER

cena: 90zł / 70zł KN*

24 IX / ND / godz. 18:30 / AMFITEATR

GOOROLESKA

BRATHANKI

cena: 90zł / 70zł KN*

29 IX / PT / godz. 19:30 / AMFITEATR

ABBA, QUEEN, VANGELIS

WIDOWISKO
CHÓRALNO-SYMFONICZNE
Największe przeboje wszechczasów
cena: 60zł / 50zł KN*

30 IX / SB / godz. 19:30 / AMFITEATR

KULT

cena: 150zł / 120zł KN*

1 X / ND / godz. 18:30 / AMFITEATR

RALPH KAMINSKI

cena: 129zł / 99zł KN*

8 X / ND / godz. 18:30 / AMFITEATR

MUZYKA FILMOWA

SYMFONICZNIE
bilety wkrótce

STAND-UP / KABARETY

10 IX / ND / godz. 18:30 / AMFITEATR

NOC KABARETÓW

KABARET CIACH / KABARET JURKI
KABARET MŁODYCH PANÓW
cena: 200zł / 170zł KN*

7 X / SB / godz. 19:30 / AMFITEATR

STAND-UP MARATON

PAWEŁ CHAŁUPKA / BŁAŻEJ KRAJEWSKI
KASJA PIASECKA / RAFAŁ RUTKOWSKI
WIOLKA WALASZCZYK
cena: 200zł / 170zł KN*

SPEKTAKLE 2023

9 IX / SB / godz. 16:00 i 19:30 / MOK

Teatr CAPITOL z Warszawy

PREZENT URODZINOWY

reżyseria: JERZY BOŃCZAK

Obsada: Katarzyna Skrzyszewska, Radosław Pazura,
Katarzyna Płasińska, Rafał Cieszyński, Waldemar Obłozo
cena: 120zł / 100zł KN*

10 IX / ND / godz. 16:00 i 19:30 / MOK

Teatr KWADRAT z Warszawy

SZALONE NOŻYCSKI

reżyseria: MARCIN SŁAWIŃSKI
Obsada: Lucyna Malec, Ewa Wencel, Jacek Łuczak,
Grzegorz Wons, Andrzej Andrzejewski/Michal Lewandowski,
Andrzej Andrzejewski/Marcin Piętowski
cena: 120zł / 100zł KN*

11 IX / PN / godz. 17:30 i 20:30 / MOK

Teatr KWADRAT z Warszawy

UMRZEĆ ZE ŚMIECHU

reżyseria: ANDRZEJ NEJMAN
Obsada: Olga Kalicka, Lucyna Malec, Hanna Śleszyńska,
Ewa Wencel/Aleksandra Justa
Marcin Piętowski/Michal Lewandowski
cena: 120zł / 100zł KN*

16 IX / SB / godz. 16:00 i 19:30 / MOK

Teatr KAMIENICA z Warszawy

WARIATKOWO

reżyseria: EMILIAN KAMIŃSKI
Obsada: Magdalena Wójcik, Dominika Majewska,
Michał Sitarski, Zbigniew Suszyński/ Modest Ruciński,
Rafał Szalajko, Marcin Stepniak
cena: 120zł / 100zł KN*

18 IX / PN / godz. 18:00 / MOK

Teatr KWADRAT z Warszawy

KAMIEŃ NA KAMIENIU

adaptacja i reżyseria: ANDRZEJ RÓG
Obsada: Andrzej Róg / Akordeon: Jacek Hołubowski
cena: 60zł / 50zł KN*

20 IX / ŚR / godz. 18:00 / MOK

Teatr Robotniczy im. B. Barbackiego
w Nowym Sączu

Wielki BuzzGrow dla dorosłych

reżyseria: MAŁGORZATA PRZEDZAK
Obsada: Jola Marczuk, Anna Stawek, Maria Łaskosz
Barbara Luty, Katarzyna Barth, Bartosz Lizon
Tomasz Boczarski, Lesław Filas, Zbigniew Zdżarski
cena: 40zł / 30zł KN*

21 IX / CZW / godz. 17:30 i 20:30 / MOK

Adria Art

PRZYGODA Z OGRODNIKIEM

reżyseria: MIROSLAW POŁATYŃSKI
Obsada: Anna Mucha, Jakub Wons/Anna Korcz,
Michał Sitarski, Katarzyna Cichopek/Magdalena Smalara,
Wojciech Medyński/Jakub Wons, Bogdan Kalus
cena: 120zł / 100zł KN*

22 IX / PT / godz. 17:30 i 20:30 / MOK

23 IX / SB / godz. 16:00 i 19:30 / MOK

Agencja Artystyczna CERTUS

I LOVE YOU,

A TERAZ SIĘ ZMIENI

reżyseria: MARIUSZ KLJAN
Obsada: Katarzyna Zak, Elżbieta Romanowska
Rafał Królkowski, Robert Rozmus
cena: 120zł / 100zł KN*

SPEKTAKLE 2023

26 IX / WT / godz. 17:00 i 20:30 / MOK

Teatr CAPITOL z Warszawy

BOŻYSCZKE KOBIET

reżyseria: CEZARY MORAWSKI
Obsada: Piotr Gąsowski, Hanna Śleszyńska
Anna Denszewska, Anna Modrzejewska
cena: 120zł / 100zł KN*

28 IX / CZW / godz. 17:30 i 20:30 / MOK

Teatr POLSKI w Wrocławiu

OKNO NA PARLAMENT

reżyseria: WOJCIECH POKORA
Obsada: Marek Feliksiak, Jakub Giel, Aldona Straziak
Bogusław Danielewski/Andrzej Gałka, Agata Skowrońska,
Michał Chorosziński/Jakub Grelak, Krzysztof Freniwicki,
Marian Czernik, Jolanta Zalewska, Monika Bolly
cena: 120zł / 100zł KN*

3 X / WT / godz. 18:00 / MOK

Teatr POTEM O-TEM z Warszawy

20 LEXUSÓW NA CZWARTEK

scenariusz i reżyseria: MARCJIN ZBYSZYŃSKI
Obsada: Agata Różycka, Eliza Ryembel, Filip Kosior,
Maria Sobocińska, Piotr Piłsa, Jan Marczewski
Gościnnie: Małgorzata Zajączkowska,
Mariusz Jakus, Jerzy Radziwiłowicz
cena: 90zł / 70zł KN*

4 X / ŚR / godz. 18:00 / MOK

Teatr POTEM O-TEM z Warszawy

POWIERZCHNIE GŁADKIE

scenariusz i reżyseria: MARCJIN ZBYSZYŃSKI
Obsada: Filip Kosior, Agata Różycka, Eliza Ryembel, Filip Kosior,
Małgorzata Mikolajczak, Maria Sobocińska,
Obsada online: Jerzy Radziwiłowicz, Piotr Piłsa
cena: 90zł / 70zł KN*

6 X / PT / godz. 19:00 / AMFITEATR

Teatr KWADRAT z Warszawy

CIOTKA KAROLA 4.1

reżyseria: ANDRZEJ NEJMAN
Obsada: Grzegorz Daukszewicz, Jan Butruk,
Patrik Pietrzak, Grzegorz Wons, Marek Studym,
Andrzej Grabarczyk/Jacek Łuczak,
Weronika Malik/Małgorzata Kozłowska,
Aleksandra Radwan/Monika Cieciora,
Lucyna Malec/Aldona Jankowska, Ramat S. Musa
cena: 140zł / 100zł KN*

7 X / SB / godz. 16:00 i 19:30 / MOK

Teatr CAPITOL z Warszawy

KOCHANE PIENIAŻKI

reżyseria: JERZY BOŃCZAK
Obsada: Olga Boczyk, Tomasz Schimschneider,
Marcin Tronski, Waldemar Obłozo, Sebastian Konrad
cena: 120zł / 100zł KN*

Zniżka dla posiadaczy
Karty Nowosądeczanina
www.mojajn.pl

patronat medialny

Ludomir Handzel
PREZYDENT MIASTA NOWEGO SĄCZA

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programie.

Bank Spółdzielczy
w Nowym Sączu

Czerwiec z Bankiem Spółdzielczym to coroczna kampania edukacyjna na temat bankowości spółdzielczej organizowana przez Krajowy Związek Banków Spółdzielczych.

Wraz z KZBS chcemy w ten sposób przybliżyć Wam walory bankowości spółdzielczej.

Poznaj 7 kluczowych filarów Bankowości Spółdzielczej:

- ✔ bycie blisko klientów
- ✔ bezpieczeństwo
- ✔ współdziałanie
- ✔ znajomość lokalnego rynku
- ✔ polskie korzenie i polski kapitał
- ✔ indywidualne podejście do klienta

Gdzie najlepiej załatwia się trudne finansowe sprawy?

Tam, gdzie blisko i gdzie znają lokalną społeczność, bo sami są jej częścią. Potrzebujesz kredytu, pożyczki, chcesz bezpiecznie ulokować oszczędności albo chcesz otworzyć wygodne konto osobiste?

Wstąp do Banku Spółdzielczego w Nowym Sączu. **Załatw to po sąsiedzku!**

Czekamy na Ciebie

w naszych placówkach!

Nowy Sącz Centrala Al. Stefana Batorego 78	18 443-56-30	
Oddział Nowy Sącz ul. Al. Wolności 19	18 447-78-35	
POK ul. Krakowska 91	18 440-81-05	
POK ul. Paderewskiego 66	18 444-31-38	
POK ul. I Brygady 6	18 440-08-16	
POK ul. Lwowska 104A	18 441-65-80	
POK ul. Batalionów Chłopskich 31	18 449-05-36	

Oddział Gródek n/ Dunajcem 100

18 440-10-50

Oddział Nawojowa Nawojowa 99

18 440-10-50

Oddział Łabowa Łabowa 37

18 440-10-50

POK Kamionka Wielka 739

18 440-10-50

POK Wielogłowy 95

18 440-10-50

POK Rożnów 443

18 440-10-50

Zapraszamy!

www.bsnowysacz.pl

GRAND®

INNOVATIONS CLOSER TO YOU

PRODUKCJA

precyzyjna i powtarzalna obróbka metalu CNC

BUDOWNICTWO

generalny wykonawca inwestycji budowlanych

BASENY

ze stali nierdzewnej

SPRZEDAŻ PALIW

stacja paliw Orlen

GRAND VERTICAL PARKING

pionowe parkingi automatyczne

TURYSTYKA

GRAND ChotowaHotel*** SPA&Resort

Grupa GRAND Sp z o.o.
33-322 Korzenna 91
tel. 18 4417056, 500048679
e-mail: biuro@grupagrand.com

www.grupagrand.com

GMINA PODEGRODZIE

PROJEKTUJEMY - REALIZUJEMY

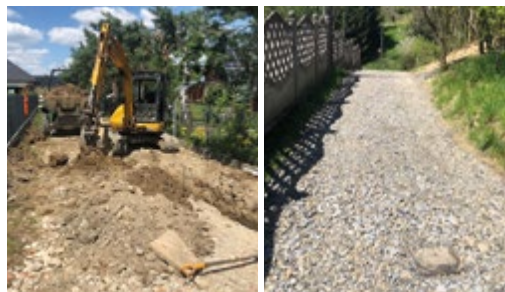
Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Podegrodzie realizowane w 2023 r. przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Podegrodziu.

„Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Podrzecze Przyśiółek Tłoki w systemie zaprojektuj, wybuduj”. Przedmiotem zamówienia jest wykonanie w formule „zaprojektuj i wybuduj” zadania inwestycyjnego polegającego na zaprojektowaniu i budowie dwóch odcinków kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Podrzecze i Brzezna, o łącznej długości około 600 mb. W ramach zadania planuje się również wykonanie projektu przyłączy dla istniejących budynków, o długości około 100 mb. Koszt inwestycji to **304 477,00 zł brutto**. Inwestycję realizujemy z Subwencji Ministra Finansów na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji.

„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Podegrodzie”-„Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Gostwica” cz.I. Przedmiotem inwestycji jest budowa około 6,5 km sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, odprowadzającej ścieki sanitarne z gospodarstw domowych z m. Gostwica i częściowo z m. Stadła. Budowa umożliwi odbiór około 50 m² na dobę ścieków, które następnie, celem oczyszczenia, zostaną przepompowane do gminnej oczyszczalni ścieków w Podrzeczu. W ramach inwestycji planuje się podłączyć około 100 budynków mieszkalnych. Koszt inwestycji: **4 767 645,57 zł brutto**. Inwestycję realizujemy ze środków Programu Rządowy Fundusz Polski Łód: Program Inwestycji Strategicznych, ze środków Subwencji Ministra Finansów na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji oraz ze środków własnych.

„Rozbudowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w m. Podrzecze – Strefa Ekonomiczna Etap II”. Inwestycja polegająca na wybudowaniu około 785 mb sieci wodociągowej i 730 mb sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Podrzecze. Drugi etap inwestycji pozwoli na podłączenie następnych firm działających w strefie ekonomicznej w miejscowości Podrzecze. Koszt inwestycji to **596 507,75 zł brutto**. Inwestycję realizujemy z Subwencji Ministra Finansów na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji.

„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Podegrodzie”-„Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej w kierunku miejscowości Długoleka-Świerkla oraz przebudowa sieci wodociągowej Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Gostwica” cz. I. Przedmiotem zamówienia jest projekt i budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości Długoleka-Świerkla oraz przebudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Stadła, Podegrodzie i Gostwica. Zaprojektowane i wybudowane zostanie około 6,5 km w pełni uzbrojonej, rozdzielczej sieci wodociągowej Ø110 wraz z obiektami towarzyszącymi, w tym dwa dwukomorowe żelbetowe zbiorniki zapasowo-wyrównawcze o pojemnościach 100 m³ oraz 75 m³ i jeden prefabrykowany o pojemności 50 m³. Zakłada się, że wykonanie omawianego etapu budowy sieci wodociągowej pozwoli na przyłączenie około 150 budynków. Koszt inwestycji: **8 973 465,00 zł brutto**. Inwestycję realizujemy ze środków Programu Rządowy Fundusz Polski Łód: Program Inwestycji Strategicznych, ze środków Subwencji Ministra Finansów na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji oraz ze środków własnych.

KREDYT CZYSTE POWIETRZE

dotacja na częściową
spłatę kapitału kredytu
bankowego w wybranych
bankach

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

www.czystepowietrze.gov.pl

Warunki Kredytu Czyste Powietrze:

- wysokość kredytu do 100 tys zł
- okres kredytowania do 96 miesięcy
- oprocentowanie 7,9%
- prowizja i opłata przygotowawcza 3,5%
- możliwość skorzystania z gwarancji
- RRSO wynosi 9,87% dla symulacji: kwota kredytu 30 tys zł, okres kredytowania 60 miesięcy, oprocentowanie kredytu 7,9% w skali roku, równa rata miesięczna w wysokości 604,60 zł, odsetki razem 6 276,32 zł, prowizja i opłata przygotowawcza 1 050 zł. Całkowity koszt kredytu 7 326,32 zł. Całkowita kwota do zapłaty 37 326, 32 zł.

Bank udziela kredytu z własnych środków z przeznaczeniem wyłącznie na:

1. Pokrycie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia oraz kosztów podatku od towarów i usług (VAT) naliczonego od tych kosztów w wysokości nie mniejszej niż 95% kwoty kredytu
2. Pokrycie pozostałych kosztów przedsięwzięcia, które są zgodne z celami Programu i niezbędne do jego realizacji oraz pokrycie podatku od towarów i usług (VAT) naliczonego od tych kosztów, jednak łącznie w wysokości nie większej niż 5% kwoty kredytu.

Procedura złożenia wniosku o dofinansowanie za pośrednictwem banku

1. W banku, złożysz wniosek o Kredyt Czyste Powietrze, a po przyznaniu kredytu – wniosek o dotację z programu „Czyste Powietrze”. Pracownik banku pomoże Ci wypełnić dokumenty.
2. Po pozytywnej decyzji kredytowej lub warunkowej umowie kredytowej, bank złoży w Twoim imieniu wnioski o dotację do właściwego terytorialnie wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw).
3. Bank, po otrzymaniu pozytywnej decyzji o przyznaniu dotacji, wypłaci Ci kredyt. Jeśli kredyt jest zabezpieczony gwarancją BGK, to wypłata kredytu nastąpi po podpisaniu umowy dotacji.
4. W terminie 18 miesięcy (licząc od dnia złożenia wniosku o dotację) powinieneś zrealizować inwestycję, a następnie złożyć w wfośigw wniosek o jej rozliczenie.
5. Wfośigw wypłaci Ci dotację po pozytywnej weryfikacji przedstawionych przez Ciebie dokumentów zakupowych. Środki trafią na rachunek Twojego kredytu, co oznacza, że bank zaksięguje je na poczet spłaty kapitału kredytu.

SHP SKŁADNICA w Grybowie

Rok założenia 1912

33-330 Grybów, Rynek 1

tel. 18 445 04 37

**Zapraszamy do
SIECI SKLEPÓW
spożywczo-przemysłowych**

110 lat tradycji

PIEKARNIA - CIASTKARNIA

- Produkcja oparta na tradycyjnych recepturach niezmiennych od 40 lat.
- Najwyższa jakość pieczywa oraz wyrobów cukierniczych.
- Wyroby cukiernicze produkowane z najwyższej jakości składników.

Zapraszamy

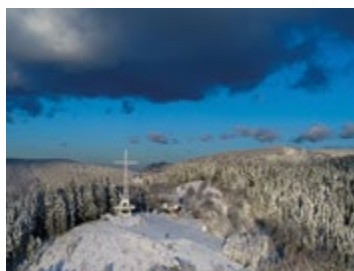

**ul. Kościuszki 30, tel. 18 445 04 37, kom. 669 988 011
piekarnia@shpgrybow.pl, www.piekarnia.shpgrybow.pl**

LIMANOWA

MIASTO
DOBREGO
ŻYCIA

MIASTO LIMANOWA to malowniczo położona miejscowość w woj. małopolskim, w niewielkiej kotlinie otoczonej górami. Jako stolica powiatu limanowskiego stanowi administracyjne i kulturalne centrum regionu, a jako stolica Beskidu Wyspowego – jego zaplecze turystyczne.

Serce miasta stanowi rynek, który po rewitalizacji w nowej odsłonie jest wizytówką tej urokliwej miejscowości. Na płycie rynku w tzw. Buzodromie działa Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej. W centrum miasta znajduje się Bazylika Matki Boskiej Bolesnej, będąca jako kościół jedynym w kraju pomnikiem 100. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja. Bazylika od lat stanowi centrum pielgrzymkowo-turystyczne miasta.

Atrakcją dla turystów jest Jubileuszowy Krzyż położony na Miejskiej Górze (782 m n. p. m.) – 37-metrowy pomnik upamiętniający 2000 lat chrześcijaństwa. Krzyż okala taras widokowy, z którego

podziwiać można panoramę miasta, Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego, Gorców i Tatr.

W mieście działa miasteczko rowerowe, skatepark, zewnętrzne siłownię, place zabaw, boiska sportowe oraz kryta pływalnia. Miejscem do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu, a także wypoczynku i relaksu jest Kompleks Parkowo-Rekreacyjny w rejonie Parku Miejskiego. Dla wszystkich chętnych dostępne są na miejscu cztery strefy: aktywności biernej, spotkań towarzyskich, rekreacji aktywnej oraz rekreacji wodnej, a także infrastruktura turystyczna i ścieżki rowerowe.

Bogatą ofertę kulturalną oferuje mieszkańcom i turystom Limanowski Dom Kultury z nowoczesną salą kinową, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej.

Miasto ukierunkowane jest na ciągły rozwój, mając na uwadze potrzeby i dobro mieszkańców.

Powiat
Limanowski

Mieczysław Uryga

Starosta Limanowski

Rok 2022 dla Powiatu Limanowskiego to czas obfitujący w wiele udanych i ważnych projektów oraz równie istotnych wyzwań. Nadrzędnym celem tych działań była poprawa komfortu życia mieszkańców.

Jednym z najważniejszych aspektów działalności Powiatu Limanowskiego była modernizacja infrastruktury drogowej oraz zapewnienie bez-

pieczeństwa poprzez wykonanie zadań inwestycyjnych. Zarząd Powiatu pozyskał środki zewnętrzne w kwocie 16 mln zł, przy ogólnych wydatkach na utrzymanie dróg i działania remontowe na poziomie 45 mln zł.

Mając na uwadze prawidłowe funkcjonowanie szkół prowadzonych przez Powiat Limanowski w 2022 roku wykonaliśmy modernizację budynków oświatowych współfinansowaną z Rządowego Funduszu Polski Ład. Wartość zadania wyniosła 4,4 mln zł, w tym dofinansowanie 3,8 mln zł. Początkiem 2023 r. zakończona została również inwestycja polegająca na budowie kompleksu boisk przy Zespole Szkół Techniczno – Informatycznych w Mszanie Dolnej oraz modernizacji boiska wielofunkcyjnego wraz z oświetleniem przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Mszanie Dolnej.

Powiat Limanowski jest wymarzoną miejscem dla ludzi aktywnych i jednocześnie pełnym możliwości.

Szpeciallynie warte uwagi są tutejsze malownicze szlaki piesze po Beskidzie Wyspowym oraz Gorcach. Z pewnością każdy, kto raz zachwyci się ich urokiem, będzie chciał tu powrócić. Dodam, że w 2022 roku Powiat Limanowski został laureatem plebiscytu „Fundusze Europejskie są w Małopolsce” za projekt pn. „Rozbudowa szlaków wielofunkcyjnych wokół Góry Mogielica i szlaków łącznikowych w Gminach Limanowa, Słopnice, Kamienica i mieście Limanowa wraz z ich połączeniem z trasą główną VeloDunajec”. W ramach projektu powstało m.in. ponad 23 km nowych tras rowerowych i szlaków pieszych.

Ważnym elementem krajobrazu Powiatu Limanowskiego na szlakach turystycznych są urokliwe zabytkowe kościoły, którym blask pomagamy przywrócić przekazując dotacje na prace konserwatorskie. W 2022 roku na ten cel przeznaczaliśmy 170 tys. zł, a od 2014 r. kwota dotacji przekroczyła 1,2 mln zł.

Ponadto Powiat Limanowski wspiera organizację międzynarodowych imprez sportowych. Jak co roku, pod koniec lipca, odbył się 13 Wyścig Górski – Przełęcz pod Ostrą. To najważniejsze sportowe wydarzenie regionu rozgrywane na najdłuższej w kraju, liczącej 5493 metrów górskiej trasie w miejscowości Stara Wieś. Ponownie przyciągnął do Limanowej najlepszych polskich i europejskich kierowców oraz licznych kibiców sportów motorowych. W 2022 roku już po raz trzeci na powiatowych szosach przeprowadzona została kolarska rywalizacja drużyn w ramach wyścigu Memoriał Henryka Łasaka. Organizowanie wydarzeń o zasięgu międzynarodowym ma ogromny wpływ na promocję Powiatu Limanowskiego, jako miejsca atrakcyjnego dla pasjonatów sportu i aktywnego wypoczynku.

fot. Paweł Trystuła

Więcej informacji „z życia powiatu” znajdą Państwo na stronie internetowej: www.powiat.limanowski.pl

MODERNIZACJA I PRZEBUDOWA DRÓG
POWIATOWYCH ORAZ PRZEJŚĆ DLA PIESZYCH

MODERNIZACJA BUDYNKÓW OŚWIATOWYCH
WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ SPORTOWĄ

Gmina Jodłownik

Gmina Jodłownik leży w powiecie limanowskim, w centralnej części województwa małopolskiego. W skład gminy wchodzi 12 sołectw: Góra Świętego Jana, Janowice, Jodłownik, Kostrza, Krasne-Lasocice, Mstów, Pogorzany, Sadek, Słupia, Szczyrzyc, Szyk, Wilkowisko. Na malowniczy i urozmaicony krajobraz naszej gminy, składają się odosobnione, wyspowo wznoszące się, pokryte lasami szczyty i doliny. Naturalne granice gminy wyznaczają dwa szczyty – od wschodu Kostrza (719 m n.p.m.), od zachodu Ciecień (829 m n.p.m.). Dolinami płyną rzeki, Doliną Jodłownicą – Owsianka, Doliną Szczyrzycką – Stradomka, będące prawymi dopływami Raby.

Atrakcyjność położenia, bliskie sąsiedztwo gór, wyjątkowy klimat górski stanowią doskonałą podstawę do rozwoju bazy wypoczynkowej, turystycznej i agroturystycznej. Niezwykłą atrakcją dla miłośników architektury i sztuki sakralnej stanowi Małopolski Szlak Architektury Drewnianej, który swą trasą obejmuje kościoły w Jodłowniku, Szyku i Wilkowisku. Najcenniejszą perełką architektury sakralnej wpisaną do programu Południowo-Zachodniego Szlaku Cysterskiego jest Zespół Klasztorny Opactwa Ojców Cystersów w Szczyrzycu. Piękno przyrody, czyste

powietrze, wyjątkowy mikroklimat oraz liczne miejsca architektury, stanowią osobliwość regionu, a gościnność mieszkańców oraz tradycyjne przysmaki kuchni regionalnej zachwycają podniebienia turystów i sprawiają, że Gmina Jodłownik to miejsce godne odwiedzania i poznania – lecz to nie jedyna zaleta Gminy Jodłownik. Nasza gmina ma charakter rolniczy, dominuje produkcja jabłek. Dzięki wspaniałemu mikroklimatowi, dobrej glebie i ciężkiej pracy sadowników nasze jabłka są znane i doceniane nie tylko w Polsce.

Urząd Gminy Jodłownik • 34-620 Jodłownik 198 • www.jodlownik.pl

FUNDACJA
SĄDECKA

ORGANIZATOR

AKADEMIA NAUK
STOSOWANYCH
W NOWYM SĄCZU

PARTNER ORGANIZACYJNY

POWIAT
NOWOSĄDECKI

PATRON MEDIALNY

Sądectwin
MIESIĘCZNIK I PORTAL INTERNETOWY

PATRONAT HONOROWY

MIECZYŚLAW URYGA
STAROSTA LIMANOWSKI

Ludomir Handzel
Prezydent Miasta Nowego Sącza

Nowy Sącz
Miasto Królewskie

MARIA GUBAŁA
STAROSTA GORLICKI

ISBN 978-83-965251-1-6

9 788396 525116

Nowy Sącz, czerwiec 2023